Bảo Vệ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1590 SIX PAGES NGÀY THỨ NĂM 22 NOVEMBRE 1923 — NGÀY 15 THÁNG MƯỜI ANNAM NĂM QUÍ HỢI SÁU TRƯƠNG NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÒA-SOẠN : 203
Adresse télégraphique :
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	NÔNG-VIỆN	NGOẠI-QUỐC
Một năm.....	12$00	... 18$00
Sáu tháng...	6.50	... 9.00
Ba tháng.....	3.50	... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05
Mua báo thì phải từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

DÉPOT LÉGAL
INDOCHINE
N° 1624

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 123-125-127 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez H. M. Meyssonie & Cie, rue Trouchet.

On traite à forfait pour les annonces de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gửi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

« BÁO TỒN THỂ DỤC »

(*Tiếp theo*)

Kia chúng ta được biết rõ ràng bên nước Pháp, như quan Thống soái, Joffre đã đến lúc lão thành mà hãy còn sức trang hùng kiện nên mới đủ tài trí mà vẫy-vùng trên thế giới. bão bọc nước nhà vậy đó ; chỉ như con nhà Nam ta mà đến lúc tuổi già rồi, thì đã đành cam chịu hết quan tha thì ma bắt. Ấy cũng lỡ lúc xuân xanh ta chẳng tập rèn cho thêm sức lực mà lại ưa việc phong-tình, huê-nguyệt, là điều làm hại cho thân thể con người. Thì đến lúc trở về già có làm gì được nữa phải đành chịu làm một ông-già nói « dóc » trong thôn lâu mà thôi. Nếu các bàng thương-lưu ta nay mà xưng mình là biết thương nòi giống, thì cái ông hãy để bớt một phần tư-tưởng về thể-dục của con người Nam-Việt ta mà làm làm sao giúp gia ta nay sau được trọn chữ Phú cường hầu có hiệp sức cùng thầy của chúng ta là Mẫu quốc cho nổi danh trong miền Á đông này, thì mới khỏi hổ với hai tiếng Đông-Pháp. (France d'Extrême Orient). là quốc hiệu rất có danh vọng của Pháp đã bao cho sức của chúng ta đó — Tôi vẫn biết cái sự ao ước lập trường thể-dục và dài il-vỏ của tôi đây là một việc chẳng dễ gì ; Vì có nhiều ông nói rằng việc làm lớn hao nhiều chẳng có nhà-nước giúp sức cho thì chẳng bao giờ làm xong việc. Nhưng mà nếu chiến ngồi suy nghĩ gây lâu, thì ước mơ rồi rang « xuống KHÔ ». Vì trên nay Mẫu-quốc đã đã lo tin cậy cho ta nước Nam-Việt ta rồi. Ấy cũng nhờ có trận giặc Nhơn quyền mới qua rồi đó, con nhà Annam ta trải mật phơi gan, kẻ giúp công người giúp của đồng một lòng tru diệt lũ bạo cường, nên Chánh-phủ mới rõ chắc lòng con dân Annam là trung nghĩa, biết ơn, chẳng mong đổi đạ gì khác nữa, Chánh-phủ mới đem cái tên rất qui báu mà ban cho nước nhà ta được ít rằng một nước Tiểu-pháp trong châu Viễn-Đông nầy. Hiện nay nghề văn trong nước ta đã có mòi tinh-lấn được rồi, song nghiệp võ còn lu lờ trong hóc tối. Ấy cũng bởi quốc dân ta rất lấu lạc biết nuôi « Trí » mà không biết dưỡng sức ; làm cho sức khỏe không đủ mà bảo bọc cái trí nọ cho đến cơn cùng tốt. Như bọn học sanh ta đó đua bơi bay nhẩy mấy mươi năm gia công đèn sách mới chiếm được khoa trảng, mà than ôi ! Công kia rất dày mà tài rất bạc, hưởng dàng không bao lâu, thấy lật-bật có mấy năm bổn đã chơi miền dị-lộ. Thật rất uổng và rất tiếc thay cho cái tài hay trí rộng của các đấng văn-minh ấy dùng chẳng được bao lâu ! ! Ấy cũng bởi tự người không dưỡng sức đã đến thất lại trở trách trời kia sao hay phụ mạng người tài ba lỗi lạc. Rất lấm thay ! nếu muốn cho hậu văn nước nhà ta được nhờ cường cho hạp với cái tên Đông-Pháp là một cái tên rất qui báu, thì quốc-dân ta phải làm làm sao cho văn vỏ được kiêm toàn thì mới mong đến cái hy vọng cực kỳ cao thượng ấy. Trước kia tôi đã nói rằ nghề văn của quốc-dân ta có mòi tinh-tấn, thì rồi lần lần tới nghiệp võ phải lo làm sao cho được hưng vùng, thì đông-giống mới mong được chen vai cùng liệt quốc đặng. Trong thời đợi văn-minh nầy đây, các nước đều có lập ti võ-đa để cho các võ sĩ đua tranh ái lực cùng nhau hầu có khoe danh cước g thanh, chớ việc chiến-chinh có lẽ đa khỏi lo đến nữa, là vì sau khi trải gặc nhơn quyền vạn-quốc đã gồm ghi bình cách, nên mới hỏi ngbị lại thành Hoa-sanh-tôn) mà lập cuộc hòa bình bốn bể, đó rồi các nước đều giải giáp bại binh rất nhiều, ít khỏi lo việc tranh đoạt xâm lấn lẫn nhau như trước nữa. Chúng ta chưa từng thấy chớ cũng rõ ràng nghe danh võ-sĩ Carpentier là ân-chân đệ nhị anh hùng ; còn Dempsey là thế gian vô nhân địch ; ấy cũng nhờ có tì võ đài nên anh hùng mới được có tên tuổi và danh thơm dường ấy. Vậy thì trong nước Nam ta trót cả mười chiu triệu con người, nếu may mà được có một cái đài tỉ võ vậy, thì ắc phân đông hàng tham-tử đều mong hưởng cái mùi hơm thơ của một đường anh hùng ấy, đồng đua chen tiếp dưỡng dặng bảo tồn phần thể dục nông chi tập rèn nghiệp võ, và như chẳng mấy mà ngỏ cả 19 triệu con người chẳng được một đấng anh tài xô-xô Carpentier đi nữa, thì trong nước phần đông hàng nam-tử cũng được sức lực hùng tráng mà làm cho quốc-gia dậng tiếng và võ kiêm toàn. Người mà văn võ kiêm-toàn ấy đã có ích riêng cho thân ít lo bị sự hiếp đáp quần quanh của phương du thủ, sức lực đã bảo toàn cái trí cao bay xa chạy và vùng vẫy với đời ; lại còn có ích cho đồng bào đồng chủng là cơn trong tiếp xóm giềng và rồi còn có ích cho nước nhà là khác nữa, vì nếu lúc trường thành phải chơn quân lính, thì đã sức mà truy trốc loài cường bạo và ngăn-ngừa kẻ vô võ lương. Cho như kỳ chi-chiến rồi đó con nhà Nam ta trẫy sừng mẫu-quốc xung vầng giúp cuộc chiến chính, song chỉ thấy có đi lầm thợ mà thôi, chớ ít ai lược xông trận thượng vì mang bộ đồ trên vào thì đã khum lưng rút cổ, còn sức lực gì mà cầm súng cầm gươm.

Thật cái thân con người mà đặng kiêm toàn văn-võ thì lịch lợi biết là dường bao ; song chẳng hề vì sao quốc dân ta nay rồi rự : cũng nhau đua chen trường sĩ hoạn mà quên lữ rằng có tài có lực mới có sức mà bảo thủ thân sanh trong biến cảnh tranh nầy ; chớ ôm như mà-rôm, như khi khô mà ôm lấy cái thiên-tư mình-mẫn mà chi, rồi phải yếu-tử cho bà con thương tiếc khóc cho mấy theo nước mắt chớ có ích chi. Vậy thì tôi rất ước trông sao cho nước nhà ta được mai sau đến cái hy-vọng ấy và muốn cho được, nếu chẳng nhờ các đấng thượng lưu chớ đi nhờ ai !! Xin các ông thẩm xét.

QUÂN-TỬ-TRƯỚC.
Gocong.

TIN BUỒN

Bổn quán nhớt là *Trần-văn-Chim* mới đăng tin buồn rằng ngày trai của M. và Mme *Nguyễn hữu Em* ở Tam-Bình là *Nguyễn hữu-Thuận* 3 tuổi, mất từ 11 giờ hôm qua.

Bổ quán nhớt là *Trần-văn-Chim* xin để vô lời cầu nguyện hồn với Mme và *Nguyễn hữu-Em* và cầu xin cho châu linh hồn tiêu diêu nơi bồng-đảo.

Bổn-báo.

NGHĨA-VỤ TÔI BỐI VỚI TÔI

Cái tánh yêu bầy mến bạn là một thiên-tánh qui nhứt của loài người và loài vật ; cái đó chánh là một cái thể lực thiết yếu tự nhiên phải có. Đừng nói là loài người, đầu loài vật cũng vậy. Đến như con ong cái kiến là một vật tí đi don hết sức, mà giống nó cũng biết trong đó nghĩa-vụ đối nhau với giống nó. Xem kỹ ra, thì trong ấy dường như giống nó cũng có một luân-lý đặt-biệt lắm. Ta không luận sự ăn hang thương bổ ấy, chỉ như cái cách đối nhau của giống nó, ta tưởng tượng trong trí. In là giống nó cái luân lý quân-thần, phụ-tử, phu-phụ, huynh đệ, bằng hữu cũng như loài người ta vậy. Song không biết ai dạy nổi cái đó mà nó gắng nên được những xã-hội có trật tự, tình yêu mến rất đậm đà ? . . . Mà giống nó chẳng những có cái lâm lý, cái nghĩa-vụ biết vẫy đoàn kết xả ăn ở nhau có trật-tự mà thôi, mà giống nó vẫn còn biết bình vực nhau một cách chí ủ hà bi nhơn kia ! Ấy là trường sơ một loài tí đom trong muôn loài mà nói cho thấy Tạo-hóa là một đấng rất chí công vô khéo léo vô cùng.

Còn như loài người, . . . thôi thì cũng chẳng lắm lời-rao không tiên cho loài người của người ta kia lắm chi, thích tình ai có tánh niềm nỗ đâu thì sùng bái lấy đấy. Ta chỉ trưng dẫn cách đối nhau của người mà nói cho thấy giống sanh chúng trong một nước của dân ta đây mà luận, thì trước hết ta cũng chẳng nên đem cái sự ăn ở nhau, đối đãi lẫn nhau cái xã hội có trật-tự, tình yêu mến rất đậm-đà — của con ong cái kiến kia mà thể với dân ta, thì không có đáng gì ; ta cũng có nghĩa-vụ đối nhau vậy.

Mà nghĩ lại, nghĩa-vụ đối nhau của ta cơn bây giờ . . . Vậy tôi xin lỗi trước, nếu lời nói của tôi mà thật có lầm với phần nhiều trong mấy triệu đồng bào, mà đồng-bào có bắt lỗi, thì tôi sẽ xin lỗi và thú tội. Chớ bây giờ thì tôi cứ do lương-tâm của tôi tôi nói ; mà tôi biết lời nói tôi sẽ nói ra đây không những đồng-bào tôi không đập «khâu» vàng cho tôi đeo mà thôi, thậm chí, có lẽ tôi phải bị đồng bào tôi quở trách tôi một cái-ch nặng nề là khác. Nhưng, than ôi ! biết làm sao bây giờ !

Bởi làm sao mà tôi lại đi tìm những lời khó nói ra mà tôi nói ?

— Bởi xem đồng-bào ta chưa thành cái xã-hội gì cả

Cho nên bây giờ tôi muốn nói lớn lên rằng : Đồng bào ta chưa thành cái xã hội gì cả. Thì chẳng những tôi sự mắc tôi với đồng-bào tôi, mà tôi lại còn hổ thẹn biết bao với con ong cái kiến kia là một loài tí đom đã nói đấng trước đó nữa ! Như thế thì làm gì tôi lại không biết giống người mà là giống người của ta đây chưa có một xã-hội nào gắng nên được những vàng cả Bởi trong lòng tôi thường un-đúc hoài hoài một tấm lòng hâm-mộ một xã-hội của người mình cho được rực rỡ như xã hội của người ta, nên mới dám mạo tôi mà tỏ ra những lời đường đột như thế. Nghĩa vụ của xã-hội, thì chính có tấm lòng hâm mộ mà thôi, chớ kỳ thiết thì không có tôi gì gây nên cho nổi một xã-hội cho biết bình vực nhau yêu mến nhau đậm-đà cho được. Ấy vậy nên tôi xin bước tôi phải tỏ-bề khẩm mà nói qua cái chuyện nghĩa-vụ mà người đối với một người đặc-đáo cái tư tưởng rộng xa hơn tôi, thì cái cầm tính tưởng còn đến đâu !...

☆

Lấy tôi mà ngó tôi đây, thì tôi chỉ biết có một mình tôi ; tôi ăn, tôi ngủ, tôi đi đứng, tôi nói-năn gì thì cũng mỗi mình tôi. Lấy cái nghĩa tự-do hoàng-đàng mà nói, thì một mình tôi cũng thấy kệ tôi, chết tôi tôi chịu, sống tôi nầy nhờ ; ai có tài đặc-thiện thì độc-thiện đi ! Cho, khỏi ai kêu réo, khỏi ai cộp nhớ, thì một mình đối với một mình, coi còn sướng hơn là một người đối với một người nữa. Cái nghĩa vụ của một mình, tôi nghĩ đến buồi tôi còn thơ bé là làm vậy đó. Mà tôi cũng riêng tự đặt lấy tôi là khôn ngoan. Đến thầy chừng cha mẹ thương con, nuôi con, cho ăn cùng ngày cùng lớn, dạy dỗ càng ngày càng khôn, thì tôi mắc phải cái nghĩa-vụ của tôi nó buộc tôi hồi còn đối với một nghĩa vụ nữa là cha mẹ, là một đứng sanh thành ra tôi đây. Khi tôi biết khôn biết ham mến cái nghĩa-vụ một mình tôi đối với một mình tôi đó, chánh là cái nghĩa-vụ độc-thiện kỷ thân cho tôi hưởng sự rảnh rang sung sướng trên đời, thấy kệ tôi mà cũng mặc kệ ho, ai đó thì nhớ, đó thì chịu. Đến chừng tôi một ngày một lớn cứ lương-tánh của tôi — thì tôi lại thấy cha mẹ tôi mỗi ngày một thương tôi, trìu mến tôi một cách khác hẳn với chỉ nghĩa ở đời của tôi thuở nọ vô cùng. Con bây giờ cha mẹ tôi thương tôi, trìu mến tôi, đi xớm về tối coi tôi như một món quí báu cũng như lúc bây giờ tôi coi vàng ròng, vẻ đẹp lớn trong quyền con mà tôi đi xớm về tối gì tôi cũng không quản nó đó vậy. Làm cho cái nghĩa-vụ một mình đối với một mình của tôi càng xao lãng mà lại còn cặp thêm một nghĩa vụ nâng hoàng để tôi phải có một nghĩa-vụ khác nữa mà đến đáp công sanh nghĩa dưỡng Thì cơn bây giờ tôi chính biết lấy tôi là một giống người trừ ra cái nghĩa-vụ đối với một cái thân thì tôi hồi còn có cái nghĩa vụ đối với cha mẹ tôi nữa.

Song, phải vậy mà thôi sao, lại-bội tôi tánh tình của tôi càng ngày nó càng đổi, mà cha mẹ tôi lại không phải để một mình tôi mà thôi ; lớp trước đó là chị là anh, lớp sau nữa là em là ấu, làm rốn cho tôi phải phụ hoại cái chủ nghĩa một mình đối với một mình của tôi trước đây mà đối với nghĩa đồng-bào, tình máu mủ ở chung nhau trong mỗ gia-đình của cha mẹ tôi lắm gây nên đó.

Thiệt, muốn nói cái nghĩa-vụ một mình đối với một mình, mà nó sanh xuất ra một cái lịch-sử riêng trong tánh-tình quái gở của tôi thuở nọ với bây giờ, làm phọc cho khán-quan phải ghé mắt.

Nhưng để mai tôi cũng xin phép thuật luôn đi cả, để khán-quan xem qua, rồi cái ảnh-hưởng cũng phưởng phất với nghĩa-vụ một người đối với một người và một người đối với toàn thể một quốc-dân vậy

Trung-Trực.

(Còn nữa)

COI HÁT CẢI-LƯƠNG

Còn sỉ mộ điệu cải lương, mà chưa nghe danh bạn **Tập-Ích-Bang** ở Thốt nốt, 1 gánh hát của M. *Nguyễn-trọng Quyền* đề-tổng đã đi tiếng hát hồi 8 chầm. Nhơn có gánh chơn, xem 1 đêm thứ tư 21 *Novembre* 1923, nếp cũng bạn hát lắm chư quí vô đã đăng rồi lòng đẹp ý xem *Tập-Ích-Bang* đã tại rạp **Modern-Cinéma** mà coi trước để trong cảnh vắng khuất sầu mua vui, sau giúp sức cho *Tập-Ích-Bang* nhờ đây mà mở mang thêm nguồn lợi.

KIM HÀ CỔ HÀ

Phàm làm người muốn cho có danh vị, thì trước hết nói đều chí, phải ngôn cố hạnh, hạnh cố ngôn mới chẳng hổ cùng người thế.

Bỉ nhân thấy nhiều người xưng mình rằng văn-minh, dùng Hớn tự nói rằng : *Cổ giả thổ-trứ, kim giả văn-minh* Bỉ nhân không biết họ văn-minh cách nào mà chê rằng : Cổ giả thổ-trứ. Bỉ nhân tưởng trừ ra khi thầy Đại-pháp ta bước chơn đến xứ Đông-pháp mà xay ra hột gạo, làm cách nào đã gạo cho trắng ? Cái nhà lấy chi làm cột ? Nấu muốn cho sạch lấy chi mà trải ? Có phải làm ra gạo nhờ cối xoay chăng ? Làm cho trắng gạo có phải nhờ cối đã chăng ? Cất nhà có phải lấy cây làm cột chăng ? Nấu sạch-sẽ có phải dùng chiếu chăng ? Ấy là kẻ sơ, ít đều mà tỉ. Nào thấy các ông cỡ tài hay, làm đặng máy-móc chi ra mà dùng !

Chẳng nào các ông đàng toàn máy như thầy Đại-pháp ta, chưng ấy mới gọi các ông là văn-minh có giống tinh đồng bào ta giỏi bước, chỉ như bỉ-nhân thấy phần nhiều trong bực trung-lưu mới nếm mùi Pháp-ăn vào cổ mà dám tự đắc xưng mình không sỉ bằng, tưởng mình rằng giỏi, mà chẳng thấy làm chi khác hơn là trông cho mau tới, đặng có điều gì đó xét ba-lon rồi theo mấy gốc đường tìm hoa cợt phấn. Văn-minh đa! Xét kỹ phần nhiều vô bạch nghệ tây thân. Dường ấy có đáng gọi là văn-minh mặt nạ đó chăng ? Sao chẳng bắt-chước người ngoại-quốc như nước Nhựt-Bổn là nước nhỏ hơn hết, mà người Nhựt còn chen vai với hàng liệt cường đặng thay ; huống ta đây cũng đủ như người, lại có thầy Đại-pháp, dìu-dắc vào đường công-nghệ sao chẳng học với thầy, cớ nói của : Cổ tiền mua tiền cũng đặng không cần học-hành làm chi cho nhọc. Tỉ như không có nhà nước Langsa mở mang ở áp đó đây, các-ông có tiền mà không học, mới lấy gì mua cho có đồ đồng như bây giờ đây ? Có đồ tiền mà mua mà mướn chăng ? Hay là các ông cứ nói tục lệ ông-bà ? Như vậy đó các ông có dám xưng mình văn-minh chăng ? Cổ-giả thổ-trứ chăng ?

Bỉ-nhân xin các ông văn giả đó, đừng nói câu : Cổ-giả thổ-trứ nữa. Tuy làm mướn dẫn nước bằng gạo, vậy mà còn biết lấm hơn các ông. Tuy cổ-nhân hình tự thô, chớ làm hữu đại-thánh đức, đa các ông ấ !

Các ông, chẳng nào các ông đàng toàn bằng máy của mình mà làm công chuyện, chẳng ấy cũng đáng quên cố tổ, ấy mới gọi văn-minh toàn mỹ. Xin các ông ự xét. Văn-minh ăn mặt cho bảnh bao, ngồi xe trên máy, cặp thuốc tuyệt, đang gái đẹp bầu xinh. Sớm thanh lâu, chiều rạp hát, văn-minh như thế ai gọi là văn-minh. Phải nói mình là người bất minh mới đúng.

NGUYỄN NGỌC-TRÚC.
Long-đ hạ Lo-gayên

VÔ TUYẾN-ĐIỆN

Paris, ngày 17 nov. 1923

Chánh-sách ông Poincaré

Tại Hạ nghị-viện cả thảy đều vỗ tay khen ngợi ông P. in aré. Ngài cắt nghĩa về cái chánh sách tại Ruhr và nói rằng nếu không thể nào mà bót cái sự A-lo-mãng xuống nếu nó đòa mình không bớt xuống cho vừa. Tiền thâu tại Ruhr đã đủ dùng để mà khai phá. Ông Poincaré kết luận rằng ngài có tuyên tánh với Đồng-minh mà lo bảo thủ quyền lợi nước Pháp.

Paris, ngày 18 nov. 1923.

Cứ choán tỉnh Ruhr

Nouilly. — Ông Poincaré kêu nài về việc để cho cựu Kronprinz trở về nước và lại không cho quan vô viễn soát. Ngài nói rằng ta cứ choán tỉnh Ruhr cho đến chừng nào A-lo-mãng tuân y theo bồi-ước cả thảy mới chịu, bởi ấy cũng nó chẳng cự thì ta đã cự bị trước sẵn rồi.

Tại Banh-gít

Người ta không hiểu cái cớ chi của Ông-lê trong văn-đề Kronprins

Theo lời báo *Le Temps* nói, Kronprinz ngày nay trở về A-lo-mãng đây thì ở bên Bruxelles người ta coi việc ấy có rang bộ đến cả Hoang-đế, chớ không phải thuộc về nội chánh A-lo-mãng mà thôi. Ấy vậy các nước Đồng-minh, hãy buộc Kronprinz đi cho khỏi địa phận Reich. Chỉ chỗ trái ý về sự Chánh-phủ Ang-lê sợ, nên báo Le Temps có nhắc lại ý là tại ông Lloyd George và Lord Birkenhead ở tại Versailles hồi đua tên ai hơn hết về sự hình phạt mấy tay phạm nước và xin xử vua A-lo-mãng và đồng cung A-lo-mãng

Người ta không hiểu cho lắm tại sao mà Chánh-phủ Ang-lê đề dật trong việc đề nhà binh kiểm soát, việc ấy là một việc có của ích thứ nhứt cho các nước Đồng-minh mà lại là cái nền cơ sở của văn-đề hòa bình của họ. Bởi thế Chánh-phủ Banh-gít cứ rang đi sức làm sao cho đâu đấy thuận ý nhau.

A lo mãng

Xe-lửa và thuế của Pháp-Bỉ

Các quan Thương-thư Banh-gít cho hay đến bữa thứ hai nầy sẽ mở các diễn thuyết về việc thân thuế của Pháp-Bỉ và các đại biểu đường xe-lửa. Sẽ quan soái cái văn-đề chánh giữa Ruhr với A-lo-mãng chưa chiếm đoạt. Các quan Thương-thư định kể từ ngày 19 Novembre, người đại biểu xe-lửa của Reich sẽ gặp qua xét quốc độ sẽ thân thuế tại Essels đặng bàn tính các văn-đề.

Nhựt-bổn

Thành phố Yokohama dự định 551 triệu yến đặng gây dựng lại các miền bị địa chấn.

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Đi đâu ?

M. Calles A. ở đường Mac-Mahon khai rằng đây con của bà đờn tên là Calles Louis 12 tuổi hồi qui tiền đi đâu mất.

Hình dạng đứa nầy như vầy : ác bề cao 1 m 30 ; mặt mũi tròn hơi lớc ở-sa, đôi con mắt xanh.

Tên Tiểu-hình

Tên Tiểu-hình hôm qua xử Nguyễn Xiêu 2 ba giờ rạo ở Vĩ-thanh ; Hồ ngọc Hay 3 năm tù và 5 năm biệt xứ về tội dạo.

Phan-văn Minh 4 tháng tù và 5 năm biệt xứ về tội ăn cắp vặt a-bonh.

Hoàng-văn-Sô 4 tháng tù về tội sang đoạt đồ phụ tùng xe-kéo.

Phòng-văn-Thâu thông ngôn sở mật-thám 3 tháng tù treo 50 quan tiền vạ và 50 quan tiền thiệt tại về tội danh tên Triều-Dinh.

Chuyện vật

Quan chánh sở bao-tồn vào đơ thưa ai không biết sẽ cấp đồ đạc của là 846 quan.

Mme D... 3 ... 181 ở đường Lagrand de la Liraye thưa người con đã ăn cắp đồ là 1 ... 1 ... 1 ...

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HÃY COI CHỪNG
Thuốc
Giả mạo theo hiệu
CỜ NÀY

CIGARETTES
NATIONALES
Hãy hút thuốc cây cờ Tam Sáo dá ngon và không khô cổ
Cie de Commerce et de Navigation d'Extrême-Orient
(ALLATINI) Saigon làm Đại-lý

PHẢI COI CHO KỸ
Hiệu cờ
TAM SÁO

Ăn trộm vả bối Vũng-liêm

Đêm 16 rạng mặt 17 tây, có tên mạch thị kêu là thầm Cá, xâm Quản-đông bàn tiệm A-phiện tại chợ Vũng-liêm, bị ăn trộm chừng 2 giờ khuya, bức đặt vách ván mỏ, là hoàng coi lại trong hòng thì tất cả cái rương đều trong rương ấy đựng 6 hộp A-phiện thứ 2 lượng rưỡi, 35$ bạc mặt, 1 lượng vàng, 10 lượng kiềng ba xu và 5 cái gì ấy thông hành đóm bà và con nít (Laisser-passer) nói vụ ấy đang định giá 30$.

Cũng đêm ấy, nhà của ông cựu Hội-đồng Lân, cũng bị ăn trộm cay của và nhà, mất 2 cái tủ đựng áy quần áo gì đang trên 200$ nghe nó đang đi khỏi.

Còn ở dưới sông thì bối cũng nhiều đến đổi ghe thương hồ ông sự không dám đến chợ Vũng-liêm buôn bán, vì ghe có bị bối luôn luôn. Nên sở công phải sợ.

Trung-Bắc

Bán thịt bò lậu

Hà-nội. — Vừa rồi tòa Thương-chính phạt tên Nguyễn-đình-Nhẻ ba tháng tù, vì tên ấy cất rồi thì bỏm đem đi bán, mà thị ấy xử trừ ý rất khác xét biết là thịt có bệnh, cấm không cho đem bán.

Nhà máy xay gạo

Tourane. — Được tin sau nay đã có một nhà máy xay gạo lập tại phố sau tòa Thương-chánh. Máy xay ấy xay mỗi ngày được đến hơn trăm tấn gạo nghe đâu máy ấy của người thương chủ Pháp hiệp bổn với một người Hoa-thương ở Nam-kỳ mà lập ra.

Một con rắn độc rất lạ

Quảng-bình. — Vừa rồi một bọn thợ rừng 6 7 người vào rừng làm gỗ, một người trong bọn ấy bại đi tách ra một lối khác, thì ấy bị bọ cắn lắm. Trong khi đang đi thì người ấy bị con độc xà cắn mộ miếng ở chưn trái, la lên thì mấy người kia chạy lại chém được con rắn ấy ra hai đoạn, thì ra hình dang nó là lăng chưa ai từng thấy bao giờ. Bắn ở đó như con: mình nó đen lóng nhỏ mượt, đầi một thước tây mà to bằng ngón chưn cái, xem ghê gớm là lùng lắm.

Người thợ rừng về nhà được hai hôm thì sưng cả thân hình rồi chết.

Cuộc thi xe đạp

Từ Hà-nội đi Nam-định vừa đi vừa về.

Hà-nội. — Đến ngày 21 Novembre hội thi xe đạp được mở cuộc thi xe đạp từ Hà-nội đi Nam-định vừa đi vừa về.

Bị cọp cắn

Hà-đông. — Đêm 25 tháng chín ta, một bọn phu tuần đi tuần lâu, khi đến chỗ Cốc-gao-cán thì một người đi sau rừng bị con cọp trong bụi nhảy ra chụp cổ mà cắn hoang, người ấy có trí mà lại có sức mạnh thì đã lôn xống bụng nó mà bóp thân-mang nó thì nó phải buông ra, vừa có bọn kia đến cứu; vết thương nặng khá, nên đã đem vào nhà thương ngay.

Hướng truyền

Đàn bà tập đi xe đạp

Kinh-đô. — Mấy lần nay ở Huế biết bao là người đàn ông biết đi xe đạp, nay lại đến đàn bà đi, mỗi đến nơi đã thấy các lối vàn người như là ở trong thành lối sau lưng Quốc-tử giám và lối sau nhà thương nhứt là lối ấy nhiều người đàn bà tập đi xe đạp nhưng xem ra dễ thời đi cả xe đàn ông.

Tập đi xe đạp là một sự rất tiện lợi cho sự hành động hay giờ đủ đàn ông đàn bà cũng nên tập lấy mà đi nhưng đã biết đi rồi thời chớ có quá ham mà lầm khi phải hại, hai ấy là hại cả sức mạnh và hại cả tiền vì rằng những người đi xe đạp hay giờ thời đều các ông phán các cậu học trò những người đi buôn bán phải cần công việc ngày giờ thời đang xe đạp có ích, chỉ như các bác thợ cắp thơ may cơ-lí kéo xe, làm một ngày mới được giá hay bắn chưa đã cuối lo nhiều mà cũng học đánh đổi với tình thời xem ra vô lý quá. Mong rằng thời ấy nên chừa.

Giờ ngọ ngày 29 tháng chín

Kỳ trước Bão-quán đã đăng tin Lời đồn đi đoan đã hoặc thông-ngôn lại đi đoan đồn rằng: đến giờ ngọ ngày 29 tháng chín là ngày Thiên-đi đoan không đã giết người thiên ác chẳng cứu trong sơn-quan, ai muốn được biết sự thực trừ ý phải trình hỏi nơi đường và viên thông-ngôn đến mà cho kiểu; thì phuyển-đạo vô bằng cớ, nhưng mà đều có đến mười là cuối — Đúng giờ ngọ ấy đã ầm ầm đến đến mà cho kinh-đô. — Lại cũng có kẻ đi trốn tránh vào các nơi chùa chiền để nhờ phật mà bảo trì cho được bình an. Lại cũng có kẻ chẳng có tị gì là sợ sắt cũng chẳng kể hồn vào đâu, đường vẫn chật xe ngựa như ngày thường nào đã thấy thiên lôi đến giáng hạ hay có lẽ ông thiên lôi nể gặp quên chăng.

Sắc áo gì nên kiêng?

Trong sự phục sức thời ở nước Nam ta cả ba kỳ duy có Trung-kỳ đang lắm sắc áo, chẳng rõ là nhà quyền-qui sang trọng, kẻ ăn chơi phương phố, sắc áo mặc đều giống nhau, chanh sắc giống sắc, có mặc cả chỗ không phải như ở Bắc-kỳ Nam-kỳ, đàn ông đàn bà phân nhiều đều đang sắc đen (tnâm) còn các sắc khác thời ít ai dùng, mà nhứng người đang giảng sắc tức là người ăn chơi phương phố cả.

Nay nói về Trung-kỳ ăn mặc đang lắm sắc duy có Kinh-đô Huế thời người đang áo có khác nhau rất nhiều, nhứt là ở trong Cung, nơi ấy không kai nào dùng đến sắc đen bao giờ, mà trong năm chính sắc, ba mươi lăm mùi giảng sắc thời duy có sắc vàng là sắc chỉ tôn cái qui. — Sắc ấy chỉ dùng trong thương phục, nghĩa là Hoàng-tương ngự phục và Lưỡng tôn cung cùng các bà Hầu-phi mà thôi, chớ người ngoài chẳng ai được mặc sắc ấy. — Thế thời sắc vàng là một sắc rất tôn quí, thời tiền dân ở trong nước có ai lại chẳng biết sắc ấy người thường không được dùng các bốn năm mươi năm trước đây chẳng những là sắc vàng người thường không dùng mà thôi, cho đến áo sẩm áo nhiễu người thường cũng không được mặc, giày người thường không được đi. Đến nay nhứng sự ấy đã không ai cấm cũng đã đánh, cho đến sắc vàng người thường cũng mặc mới thật là lạ!

Giữa đúng ngày hội nước bóng điện Bắc-nam, khi Hoàng-thương cùng Lưỡng tôn cung ngự ra đến nơi, mới hỏi người linh đưa ấp cùng là kẻ thị vệ, loan giá trông thấy ở trong bọn thiên-nam tín nữ cũng kể đu nhơn có lắm về mặc áo sắc vàng đã là sắc hoàng-bá hoàng-tinh hoặc là sắc hoàng-hoàng, thấy đều bắt nhiều cả đi hết. — Lâm như thế rất là nhiệt-phép, còn ai đặt người đang sắc ấy đã có không phải xác hành-nhơn ngăn lại mà xem ra rất là bất kỉ là. — Từ rằng sau nhứng sắc ấy phải nên kiêng, mới cho cái chủ-nghĩa tôn qui, chẳng sai vậy.

Hoàng-hải tân-văn

Ăn cướp giữa ban ngày

Tại Nhiêu-độ có 4 tên ăn cướp đã ăn giựt của người nọ 12.500 dollars trong lúc nhiên hạ lại qua đông đảo.

Người ấy đem bạc gởi bằng.

Vào-minh chưng nào thì sự gan đởm nó phát khởi ra dữ đội chẳng nầy.

Cùng vì ghen

Mme Chistophe chánh tên là Lausay bỉ chồng bỏ mà đi theo vợ khác là cô Delacour.

Hôm 27 tháng tháng trước Mme Christophe đi người đường Bd Bonne Nouvelle bồng thây chồng mình cập kề với ả nọ mà đi, nên mầu ghen sầu dậy, bèn móc súng sáu ra nhắm ả ấy mà bắn. Người chồng lại nhẻ ra ăn nên bị bắn chết tốt

Tuy vậy mà Tòa xử thả.

10.000 triệu marks

Hiện giờ 10.000 triệu marks đem đổi lại ngân-bỉ có 10 quan, thế nầy không biết ở bên xứ A-lo-mân mua bán sao được hà? Không biết chừng một rải bộp quét giá có 10 triệu marks như chơi.

Ấy vậy ai muốn làm triệu-phú A-lo-mân dễ như không.

Gia-tộc Juifs lánh nạn

Vì sợ địa-chấn khỏi ra nên có nhiều nhà Juifs giàu có đều bỏ xứ Barlère (A-lo-mân) mà qua Itali và Tyrob. Ở tại Mérano bằng ngày có hơn ngàn người israélites đến ở.

Bán thuốc hút

Nhà nước Đại-pháp bán thuốc hút nội trong tháng Septembre 1923 được 147 triệu quan, còn năm ngoái cũng trong tháng nầy bán có 136 triệu. Còn từ 1er Janvier cho đến 30 Septembre thì cả thảy là 1.280 triệu 1/2 hơn bốn năm người 99 triệu.

Bán bột-quẹt, vì bột-quẹt mấy thì trong 9 tháng thâu vô có 81 triệu.

Giao tên ăn cắp cho Tòa Pháp

Tên B W Sr e t (Anglet) đang xe xét nhà đồ, của tên hạ-ủ Pháp xin giao tên Daniel-Artour-Perry cho Tòa Pháp xử về vụ nó ăn cắp một bột xa-phia giá 150.000 quan của bà công chúa Marie nước Rài-zi.

Văn bột xa-phia ấy gởi cho ông hoàng Magaloff bán tại Paris, nên có một tên nọ xưng là Waston người buôn bột-xoàn đến dinh ông hoàng mà mua. Ông Magaloff đưa cho chàng ta coi và lại để ngồi một mình trong phòng, đến chừng trở ra thì chàng ta đi mất.

Bỉ chủ tiệm thợ vàng ở Paris Mme Ricart nói nhìn được tên Waston ấy thiệt tên là Daniel-Arour Perry.

(Mai tiếp).

SANTAL MONNET
en Pilules de Santaline
MOUTARDE Dijonnaise et Cresson
Alfred DAUCHEZ & Cie
PARIS

Sa gon, le 1er Novembre 1923.

M. Lê-quang-Liêm đã t Bảy, Đốc-phủ-sứ, hội-trưởng hội cai quản nhà hàng giỏ dưỡng bịnh của quan viên chức việc Annam ở Vũng-tàu.

Kính gởi cho quan viên chức việc các ty các sở tòa hạt quân-hạt, địa-hạt và thành phố trong Nam-kỳ.

Đồng nghiệp chư quí hữu,

Quan Tổng-đốc Nam-kỳ dòm thấy quan viên chức việc Annam phần nhiều ốm o không được mạnh mẽ thường lòng bác sĩ, viên nhà mới mua một cái nhà ở tại Vũng-tàu mà cho những người giúp việc trong các ty các sở, hoặc tòa hạt hoặc quân-hạt, hoặc địa-hạt, hoặc hành phố, đặng về đó chơi và gia quyến họ lúc nào cần dùng phải hưng gió biển mà dưỡng bịnh thì ra ở tại nhà ấy cho tiện. Ngài đã giao cái nhà ấy cho chúng ta rồi và hôm ngày 15 Octobre 1923 những quí vị thay mặt cho các ty các sở đã cử nhiệm đại hội tại Saigon mà cử một hội 11 người hội-viên để coi cai-quản cái nhà hưng gió dưỡng bịnh ấy.

Hội cai-quản đã có đi coi cái nhà ấy rồi và có trình cho quan Thống-đốc Nam-kỳ một cái sổ biên những bàn ghế, ván giường phải mua mà dọn trong nhà ấy. Hễ đã đặt mua xong rồi thì đỡ g nghiệp chư quí hữu sẽ ra đó mà ở hưng gió dưỡng bịnh được.

Hiện bây giờ đây hội đương lo lập điều lệ coi theo đó mà cai-quản. Chừng nào điều lệ rồi thì hội sẽ in mà gởi cho đồng nghiệp chư quí hữu xem.

Tuy quan Thống-đốc lấy lòng nhơn huệ mà hứa rằng mỗi năm ngài sẽ phụ giúp cho một số tiền để chi phí về sự tôn bảo trong nhà ấy, nhưng mà chư vị đạo-hiểu cho các ty các viên quan chức việc Annam để mà trả tiền tổn phí dọn dẹp sắp đặt lúc ban đầu.

Vậy tôi xin đồng nghiệp chư quí hữu lấy tình đoàn thể thân ái mà phụ giúp đặng hội có tiền mà dọn dẹp sửa soạn cái nhà hưng gió cho hoàn thành, dầu góp nhiều hay là giúp ít hội cũng đều vui lòng mà nhận lãnh.

Tôi thầm ước đồng nghiệp chư quí hữu thấy đều sẵn lòng mà phụ giúp

LÊ QUANG-LIÊM dit BẢY.
Cần cáo.

P. S. Tiền quyên thì xin gởi cho tên tôi là:
LÊ QUANG-LIÊM dit BẢY,
Đốc-phủ-sứ, tại Cholon.

TRƯỜNG-TƯ NGUYỄN-PHAN-LONG
Saigon. — Đường Legrand de la Liraye
Số 148, 150, 150 bis, 152, 152 bis và 154

Bực sơ-học có năm lớp.
Bực chung-học có năm đầu (1re Année): Sang năm sẽ lập thêm năm thứ nhì và năm thứ ba. Học sanh học hết năm thứ ba thì đi thi bằng cấp tốt nghiệp *Diplôme de fin d'études complémentaires.*
Trường Lonh trò học trong hay là học ngoài.
Hiện bây giờ còn 30 chỗ học trong
Vị nào muốn cho con cháu vô học thì xin gởi thơ cho M. NGUYỄN-PHAN-LONG *hoặc là đến tại phòng coi cần người mà thương nghị thì người sẽ lấy lòng tiếp rước.*

HÁT XIẾT
Bạn Cirque Moderne
HÁT TẠI SÂN CHỢ-MỚI SAIGON
CHIỀU NAY! CHIỀU NAY!!

LỚP TUỒNG ĐẦU
Với bạn hát có danh dệ nhứt đều là kép hát Tây và Annam với những thú vật như Ngựa, Chó v. v...
Hay lắm! *Hay lắm!!*
NHƠN RẢNH NÊN ĐẾN MUA VUI
Chủ-nhiệm: CRISTOFFO *Bầu quản:* BEN-BRAHIM

PHÒNG TRỒNG RĂNG
VINCENZI
Quan Tân-sĩ Lương-y MALZACH ở Paris
Chuyên nghề trị bịnh đau họng và răng. Trồng răng vàng và các thứ
Dây thép nói 371
Số hiệu 22 đường Lagrandière
Khám bịnh từ 9 giờ đến 12 giờ mỗi bữa và đến chỗ kỳ hẹn

盛德
CHƯ QUÍ BÀ, QUÍ ÔNG VÀ QUÍ VỊ

Nhờ sự tín-dụng của chư-tôn bấy nhiêu bổn hiệu mỗi vai lời cho chư-tôn rõ về sự cần ích mà chư-tôn và thân hàng có nhu của chư-ôn nên đến bổn-hiệu mà mua đồ.

Vì các thứ đồ mà chư-tôn có dịp đi biếu trong lúc Tết-tây và Tết Annam cũng là đồ cho những người bạn hữu tử giữ xứ thuộc địa.

Bổn-hiệu có bán đồ thứ đồ tốt để cho chư-tôn chọn lựa mà giá lại rẻ lắm. Mónđồ tốt cũng vậy không có tiệm nào bán giá rẻ hơn.

Ai mà muốn biết chắc giá đồ của bổn-hiệu thì xin hỏi lại mấy người bạn hàng của bổn-hiệu thì biết rõ, vì họ có mua thường hợ cử việc nầy lắm.

Bổn-hiệu bán đồ các thứ hàng bác thật tốt. — Bán sĩ và bán lẻ như: Đồ cẩm, đồ đồng, đồ kiểu đồ xưa, đồ chạm, đồ thêu bông vàng, bông bạc, nhiễu hột gà, hàng, xuyến, the-la-cà, sa-bột, lượt lông để các màu, lãnh bưởi lụa cổ-đô. — Lụa quần-anh, vải may mùng, các thứ đồ bông và trơn đủ các màu, các thứ nón tây, giày ba, giày tây, giày cườm, giày bầu các thứ vớ ngắn bông. — Các thứ rương da và valise v. v.

Có bán hàng tàu, xuyến đen, lãnh tàu, lãnh Bắc-thảo, hàng cẩm châu, châu xá, trước. Lục-soạn trang v.v., nhưng đủ màu.

Đồ bạc, đồ chạm, đồ chơi, đồ Saion (phòng-khách) có bốn cái ghế dựa, hai ghế dài và một cái bàn, ghế chạm văn vẻ.

Đồ đồng, lư hương chân đèn, mâm bát văn vẻ, giá thiệt rẻ và đồ lại tốt.

Gởi cách lãnh hóa giao ngân tiền gởi người mua không phải trả.

Đánh giây thép xin đề: CHAUVIN Saigon.

Nhà ĐỨC-THỊNH
81, Rue Catinat Saigon

HÃY LẠI NƠI HÃNG
ÔNG
BERTHET, CHARRIÈRE Cie
MÀ LỰA BẢN HÁT PATHÉ
CẢI LƯƠNG
ĐÃ SANG HƠI CỦA BẠN HÁT
THẦY NĂM TÚ
Ở TẠI MYTHO

HÀY HÚT THUỐC gói và thuốc điếu CA-LỚP GLOBE

傅記廣利昌廣貨西

DƯƠNG-DIỆN

Marchand de Meubles

Rue Catinat 109-111-113 — SAIGON

Tiệm tôi có trữ, bán giường đồng, giường sắt, nhỏ lớn đủ kiểu, sơn Màu xanh, trắng, đen, giá từ 25 đồng tới 200 đồng bạc có sommier bằng thép và ruột gà, cái khuôn của sommier cũng bằng thép nữa.

Có thứ *giường bằng đồng bạch kiểu mới ở bên Huê-kỳ gởi lại*, Saigon chưa ai bán kiểu đó, có sommier và khuôn cũng bằng thép cả và có ruột gà, coi lịch sự lắm.

Có một mình tiệm tôi bán giường ấy mà thôi.

Vậy xin quí ông, quí bà đến xem cho biết *kiểu giường kiêm thời ở bên Huê-kỳ, bán từ 600 đồng tới 1.200 đồng bạc.*

Có bàn, ghế, tủ kiếng, đá cẩm thạch và các thứ ghế hiệu « Thonet » như ghế xích đủ (berceuse) v. v. lại có tủ, bàn, ghế, đánh vernis tampon.

DƯƠNG-DIỆN.

Hãng dệt vải và nhuộm

Kính lời cho Lục châu đặng hay, hãng dệt vải và nhuộm vải, biệt hiệu là : « LÂM-THANH » chủ nhơn tên LÂM-VĂN, ở tại Caukho (Sairon) đường d'Arras, có chế tạo khăn lông, để dùng lau mặt ; khăn ấy chế ra hai màu : Vàng và trắng có 1 vòn nhỏ, rộng hẹp, dài vắn, giá hai mươi hai-sáu ; thấy đều đặt hằng chỉ đánh, rất sắc chắn lại rất bền đẹp. Dùng được lâu, lại giặt không phai màu. Trên mỗi cái khăn đều có in nhãn hiệu : « *Ba ngôi sao* » và nhãn hiệu *Chữ THẬP* như hình vẽ dưới đây.

Xin Lục-châu quí khách mua khăn của bổn hiệu mà dùng thử, thì mới rõ lời rao trên đây là thật sự, chớ chẳng phải là lời chuốt ngót.

Bổn hiệu cũng có dệt nhiều thứ vải rằn, cũng đóng nhãn hiệu : « *Ba ngôi sao* » như khăn vậy. Vải vầy rất đẹp, rất chắc ; dầu giặt tuổi mấy mùa cũng không phai, giặt chừng nào, càng đẹp chừng nấy.

Muốn cho quí khách biết đều, rằng vải của hãng « LÂM-THANH » là tốt, là chắc, bổn hiệu không nài tốn bao, định cho phần thưởng những người mua, như cách nói dưới đây :

Trong nhiều cây vải có gói trong ruột một tấm giấy cho phần thưởng. Giấy ấy có in hình « *Chữ THẬP* » như dưới đây, có bổn hiệu chủ nhơn ký tên và có chỉ rõ số vải thưởng. Như được giấy thưởng thứ nhứt, thì phát cho hai cục (20) cây vải như được giấy thứ nhì, thì mười cây (10) giấy thứ ba, là hàng chót, thì năm cây (5)

Vậy xin Chư quí khách hãy mua vải của bổn hiệu mà dùng, trước là cho biết hàng tốt, sau nữa, như may mắn mà được giấy thưởng ấy, thì lập tức đến tại bổn hiệu ở Caukho đường d'Arras mà lãnh thưởng. Còn như ở Lục-tỉnh, thì đến mấy tiệm có bán vải của bổn hiệu, mà trình giấy thưởng, thì người tiệm sẽ chiếu ý số mà phát cho, chẳng hề chối cãi. — (*Nguyên bổi thực ngôn*).

Cho khỏi mua lầm vải giả mạo, thì xin quí khách xem cho kỹ nhãn hiệu « *Ba ngôi sao* » in trên vải, y như hình vẽ dưới đây :

Đây là nhãn hiệu in trên vải và khăn :

司公織染器機青林

標 商

Đây là hình chữ THẬP in trong giấy thưởng và trên khăn lông :

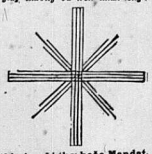

Như Lục-châu muốn mua ngay tại bổn hiệu, thì xin gởi thơ hoặc Mandat, để cho: LÂM VĂN *Patron de la filature LAM-THANH.—Rue d'Arras à Caukho. Saigon*, thì bổn hiệu tiếp được ngay.

LÂM-THANH
Công-ty cần bạch

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE
NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT
HANOI

賈大北坑

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT

HANOI. — *15, Rue des Caisses 15, (Bureau d'expédition)*

Atelier de tissage au village Buôi (environ Hanoi)
Filature de soie à Bông-sơn (Annam)

Dépôt :

Lãnh sống bông bát kiết và các bông lẹ dệt đúng kiểu lãnh tàu *Bắc thảo* nơi đầu quần dệt chữ : 南藍興家用

Giá lãnh sống :	Extra qualité	3 $ 80 một quần
	1re —	3 60
	2e —	3 30
	3e —	3 00
Giá xiếc 3 chỉ hàng 5 chỉ :	Extra qualité	4 50 một áo
	1re —	4 00
	2e —	3 50
	3e —	3 20

Giá lãnh đen Bắc-kỳ : 1re qualité 11$00 — 10$50 — 10$00 mỗi sấp 2 áo.
— — 1re — 7 00 — 6 50 — 6 00 mỗi sấp 2 quần.

Các giá trên đây khi cao sẽ bớt trước, khi sụt sẽ bán rẻ.
Xin đồng bang chiếu cố.

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT,
Cẩn bạch.

Tự do diễn-đàn

Ngọ cùng liệt-qui

Đã lầm phen, Bổn-báo có truyền ngôn răn sẽ mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho liệt qui bình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng hỡi, dẫng đã lầm phen, Bổn-báo gặp nhiều có chỉ hằng thật rằng tên kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy ; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vào. Ấy là một đều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu ăn-nói chưa bỏ. Nếu việc quả, mình đốm đương cầm viết chép ra đi quơng giấy tờ, có sao lại sợ mà nặc danh? Há chưa phải là khiếp nhược chăng ?

Vì cái tật khiếp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên kỳ không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại các những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo đã trọn về phần người kỳ tên cảnh chịu lấy những đều cáng bả gì xảy đến ; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V.

* * *

ĐỐI LỜI NHẮT NHỞ THẦY

Cai-lồng Binh-long (Vinhlong)

Xử sở mỗ mang chứng nào, thì hay xảy ra nhiều việc ; Đời càng văn-minh, thì hay kiếm tiếm cách thế mà làm công chuyện nhiều và tốn ít ngày giờ. Bởi vậy cho nên, dưới sông thì có tàu hơi, lãnh khói, còn trên bờ thì xe lửa, xe hơi, phòng chở chuyên hành-khách và hàng hóa đã mau mà lại tiện. Còn nơi các tỉnh thành cùng các chợ nhỏ, thì đều có lập nhà thơ và dây-thép, đặng cho nhơn dân và các nhà buôn bán khỉ hữu sự muốn nhắn tin thì mau đến mà khỏi mất ngày giờ.

Như xứ Nam-kỳ ta đây nơi các châu-thành và các chợ nhỏ đều có lập nhà dây-thép.

Tỉnh Cantho, có chợ Cai-răng và Binh-thủy cách Cantho chừng 5 6 ngàn thước mà tại Cai-răng có nhà dây thép đã lâu, còn Binh-thủy thì hương-chức hội-tề đã xin làm nhà dây-thép ngành và quan chủ-tỉnh cũng ưng thuận.

Còn tỉnh Vinhlong có chợ Ngã-tư cách xa Vinhlong đến 9 ngàn thước, việc buôn bán càng sung túc hơn chợ Binh-thủy, mà lại có trường sơ đẳng nữa ; thế thì cũng nên có một nhà dây-thép ngành cho nhơn dân và các nhà buôn bán nhờ, vì mỗi khi muốn đánh một cái giây-thép hoặc gởi thơ recommandée, hay là gởi một cái colis postal chừng 5 kilos, thì phải đi xe đến Vinhlong mà gởi. Tiền sở phí và đi và về hết 5, 6 cắt bạc, đã tốn tiền mà lại mất ngày giờ cho nhơn dân và mấy nhà buôn bán biết bao,

Còn việc xãy ra như năm 1922, ở làng Long-phước, có một đám ăn-cướp rất đữ-đội, làm cho thầy Cai-tổng Binh-long phải báo quan trên, thì phải thẳng xe nhà chạy cả giờ mới đến Vinhlong. Chớ chi có nhà dây-thép ngành, trong 10 phút đồng-hồ thì quan trên đã hay rồi. Như vậy có nên có nhà dây-thép tại Ngã tư mà phòng việc bức trắc cho nhơn dân chăng ?

Tôi viết bài nầy là vì ích lợi cho dân và các nhà buôn bán ở Ngã tư mà xin nhắc nhở thầy Cai-tổng Binh-long là một vị hay làm ích quốc lợi dân, và hương-chức làng Phú-đức đồng xin cùng quan trên lập tại chợ Ngã-tư một nhà dây-thép ngành cho nhơn dân nhờ.

NGUYỄN-BÌNH-THIÊNG.
Village de Binh-Tịnh (Vinhlong)

OÀN-HỒNG-QUÂN thứ sáu in rồi
Thứ bảy còn đang tiếp.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

TIỆM CHÁNH TẠI QUẢNG-ĐÔNG TỈNH-THÀNH, ĐƯỜNG ĐẠI-TÂN SỐ 145-147 VÀ 148, TIỆM PHỤ TẠI CHỢ-LỚN, ĐƯỜNG CANTON, SỐ 38, DÂY THẾP MỚI SỐ 658

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG DƯỢC-TỬU
(*Thuốc rượu NHIÊN-THIÊN-ĐƯỜNG*)

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG AN-THÁI-HUỜN

Thường người đàn bà có thai khi-huyết suy yếu, không thể giúp dưỡng thai nhi, thì hay sanh ra bịnh ua, nhọn, (ác trở) chóng-mặt, bần thần, hễ nhọc thì làm ra chứng thai động, thai nghịch, còn nặng thì làm ra chứng tiểu-sản, lạc-sản, ấy cũng bởi khí-huyết suy nhược vị khí chẳng hòa, làm cho thai nhi không an mà phải sanh những chứng bịnh hiểm nghèo, thậm chí không phương điều trị.

Bổn-Đường nghiên cứu ra hoàn thuốc an thai nầy, cứu những bịnh kể trước đó xưa nay rất nhiều. Vậy những người đàn bà có thai nên phòng bị khi mới có các chứng kể trên đây, cho khỏi lỗi đạo hòa sanh của trời đất, và đặng thuốc nầy trước khi có thai, thì không lo đều chi bất trắc.

CÁCH DÙNG : Mỗi lần uống 1 hoàn, sau khi 2 bữa ăn, uống với nước trà.

Giá mỗi hộp 1 hoàn là..... **0 $ 30**

RƯỢU SÂM-BANH

MOET & CHANDON

NHÃN XANH *Là tốt hơn hết*

Phải coi chừng đồ giả mạo
Nài cho đặng thứ cái nhãn có ngôi sao 5 nhánh

Đại-lý cho cải Đông-pháp
10, Boulevard Charner.— SAIGON

Kính cáo

Cùng chư quí khách đặng hay; từ ngày tôi mua đặng tiệm thợ bạc hiệu Lâm-kỳ-Trân ở tại chợ cũ Saigon, cần đầu dây phố chả bán vải số nhà 92, thì tôi sửa hiệu lại là « Lâm-đại-Thanh » và sắp đặt sửa sang trong tiệm lại, rước những thợ thật xảo thủ mà làm đồ nữ-trang theo kiểu kiêm thời, mỗi mỗi đều cải cựu hoá tân, đã xinh đẹp mà lại chắn chắn, và có bán đủ thứ đồ trang sức lềm sắn bằng và mười, vàng tây hay là đồng thà đủ kiểu thật khéo; có bán đủ thứ hột thủy xoàng, xây lóng, saphir dể nhận hoa tai, cà rá rất đẹp, cùng là đồng hồ lớn, nhỏ, đồng-hồ trái quít bằng vàng, bạc cùng nickel, dủ hiệu và dủ thứ máy chẳng luận vật chi đều có lập toa bảo nhận, chẳng hề dám giả dối mà gạt kẻ mua bao giờ.

Xin chư tôn thừa nhân đến viếng và chiếu cố tiệm tôi một phen thì biết cách tôi buôn bán thành thật thế nào ; tôi sẽ hết lòng cảm tạ.

TRƯỜNG HỌC TƯ HUỲNH-VĂN-CHỢ

Ông **Huỳnh-văn-Nhung** dit Chợ, cựu giáo sư trường Collège de Mytho, có bằng cấp Brevet Supérieur và Certifical pédagogique bên Pháp-quốc, mới lập trường tư tại Chợ-lớn, đường Mỹ-tho, gần đồn Cây-Mai.

Trường có bốn lớp : LỚP BA, LỚP NHÌ, LỚP NHỨT và một lớp 1re ANNÉE.

Giá tiền học nhứt định như dưới đây :

LỚP BA	*ở trong mỗi tháng là :*	15 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là :	4 00
LỚP NHÌ	*ở trong mỗi tháng là :*	16 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là :	5 00
LỚP NHỨT	*ở trong mỗi tháng là :*	18 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là :	7 00
1re ANNÉE	*ở trong mỗi tháng là :*	19 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là :	8 00

Tiền học phải đóng trước ba tháng.

Ngày **15 Septembre 1923** sẽ khai trường.

Sách vở giấy mực về phần học trò mua. Mỗi trò phải sắm chiếu, mền, gối, mùng và may hai bộ đồ Langsa bằng bố trắng và cổ đứng đặng bận khi đi đạo.

Ngày 22 Novembre 1923

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà nước	91.35
Ngân hàng Đông-pháp	9 30
Sté de G. de la Banque Ind. de Chine	9 30
Ngân hàng Hongkong Shanghai	9 30
Ngân hàng Chartered	9 30

MỄ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Chợlớn bao trả lại giá một trăm ki-lô

Vinhlong	6 $ 05	à 6 $ 15
Gocong	6 45	à 6 55
Bai-xau	6 45	à 6 55
Baclieu	6 55	à 6 70
Giá thường bực trung	6 38	à 6 49

TÀU ĐI LỤC-TỈNH

Chiếc *Battambang*, chạy Paompenh, Bacprêa, Angkor, ngày thứ ba 20 Novembre, 9 giờ ối.

Chiếc *J. Rueff*, chạy Paompenh, Bacprêa, Angkor, ngày thứ năm 22 Novembre 9 giờ ối.

Chiếc *Battambang* chạy Cambodge, Laos, ngày thứ ba 20 Novembre, à 9 giờ.

Chiếc *Mékong* chạy Cambodge, Laos ngày thứ năm 24 Novembre, à 9 giờ.

Chiếc *Khmer*, chạy Ouest, ngày thứ hai 19 Novembre, à 9 giờ.

Chiếc *Nam-kỳ*, chạy Ouest, ngày thứ sáu 23 Novembre, à 9 giờ.

Chiếc *Namkỳ*, chạy Tâyninh, ngày thứ tư 21 novembre, à giờ.

Chiếc *Namkỳ-Hainan* chạy Cap, Baria, ngày thứ hai, thứ ba, thứ năm, thứ sáu 8 giờ tối và thứ bảy 12 trưa.

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

Tàu ở bên Pháp Quốc chạy qua Saigon

Chiếc *Hoedic* ở Port-Saïd chạy hôm ngày 14 Novembre (C.R.)

Chiếc *Paul Lecat* ở Marseille chạy hôm 2 Novembre và sẽ tới Saigon lối ngày 29 Novembre 1923 (M. M.).

Chiếc *André Lebon* ở Pháp-Quốc sẽ tới lối ngày 14 Décembre 1923 (M. M.).

Chiếc *Amboise* ở Pháp-Quốc sẽ tới lối ngày 28 Décembre 1923 (M. M.).

Tàu bên Nhựt-bổn, Trung-quốc, và Tonkin chạy qua Saigon

Chiếc *Malte* ở Haiphong sẽ tới ngày 26 Novembre 1923 (R. C.).

Chiếc *Porthos* ở Trung-Quốc sẽ tới lối ngày 30 Novembre 1923 (M. M.).

Tàu đi Tonkin, Trung-Quốc và Nhựt-Bổn

Chiếc *Paul Lecat* sẽ chạy đi Hongkong, Shanghai, Kobé, lối ngày 1re Décembre 1923 (M. M.).

ANCIENNE MAISON PHÚ-TOÀN

ĐÓNG GIÀY TÂY và ANNAM

LÊ-VĂN-BỀN

CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN

SAIGON

42-44 Rue Amiral Courbet, (Halles Centrales)

Nhà máy xay lúa

MÁY TÀU CÙNG CÁC THỨ MÁY KHÁC

Lục châu quí khách muốn lập nhà máy xay lúa cùng các thứ máy khác, hãy đến nơi hãng « L'UNION INDUSTRIELLE et COMMERCIALE » môn bài 144 đường Chaigneau Saigon.

Giá rất rẻ, mà cách trả tiền bạc cũng là dễ ; cho trả 3 kỳ cũng là 4 kỳ, tùy theo ý mình muốn.

Ông chủ hãng nầy rất thiện nghệ hết sức về việc nhà máy xay lúa cùng các thứ máy móc khác.

Như trong lục châu quí khách muốn hỏi đến chi về máy móc cùng đồ phụ tùng nhà máy, thì hãng nầy sẵn lòng hồi đáp tiếu thì.

Cửa hàng tại Che-quán làm và sửa đồ [illegible] máy, công việc làm rất kỹ càng và chắn lắm.

Rượu bọt
«Sâm Banh»
VEUVE AMIOT
Là thứ thượng hạng trên các thứ
Đại lý cho nội cõi Đông-Pháp: Société Marseillaise d'OUTRE-MER — SAIGON

NGUYỄN-VĂN-THIẾT
Quản-lý
PHAP-VIET KHACH-LAU
Hôtel de France
N° 157 - Rue Catinat, N° 157 - Saigon
PHÒNG
Mát mẻ Thanh tịnh
PHÒNG TẮM sạch sẽ có DOUCHE
GIÁ RẺ HƠN CÁC NƠI

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vệ sanh TỬU của Lương y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cũng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khi lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mòn hết u ống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt coi như trẻ, lại mảng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ, lẫm liệt, da thịt đỏ sắn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc

Có trử bán tại tiệm thuốc Tây ở đường Marins số 190, Cholon.

Dépot PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue des Marins Cholon.

DENTIFRICES DES RR.PP.
BENEDICTINS
DE SOULAC
ELIXIR-PÂTE-POUDRE SAVON
Bảo tồn rất thần hiệu
và làm cho răng
đông trắng
lin anh.
Đại-lý: CANQUE et LACOUR, Saigon.

DỊCH VĂN TÂY

CÁI LÒNG TRỰC

của DIDEROT Tiên-sanh

Tiểu dẫn. Bài nầy dị h giả dịch trong tập thơ tin (Correspondance) của Diderot Tiên-sanh, chủ ý nói những nhà thế niên chưa có sự nghiệp đứng nên buộc mình vào văn chương mà nhứt là thi phú. Ngài nói thi phú là một cái tài mỹ thuật, chớ không phải là cái kế sanh nhai, chỉ làm cho người ta khoái lạc sinh thần, chớ không làm cho người ta giàu có được. Nếu ai có cái thiên tài đặt biệt có lẽ trở nên một nhà thi sĩ trứ danh hay là đủ có cái kế sinh nhai vững vàng rồi mà muốn làm chơi cho vui thì mới nên làm đã thôi. Lời lẽ thâm u n, lời văn gian-di, dịch giả xin dịch ra đây, có chỗ nào sai lầm, xin độc giả chư quân m ễn lời và phủ chánh cho.

Minh chương.

Ngày kia, một nhà văn sĩ thiếu niên đến thăm tôi. Sau khi ông ta ca tụng cái thần bút, cái thiên tài, cái sở thích, cái lòng nhân nghĩa của tôi ..... còn khen nhiều lời nữa, mà tôi vẫn chẳng tin lời nào, tuy đã mười năm nay ai cũng nói thế cả mà cũng có lẽ thiệt, thì ông ta rút ở trong tôi ao ra một tập g ấy rồi nói.

— Đây là tập thi của tôi làm.

— Thì?

— Thưa phải ra ước ao rằng tiên sanh có lòng tốt phẩm bình etc..

— Mà nói tu-ệt thì có nhà lòng ông không?

— Được, xin tiên sinh cứ việc nói.»

Thế rồi tôi đọc tập thi, đọc xong tôi nói:

— Thi ông đớ qua mà c tằng phải đớ mà thôi, tôi lại quyết rằng không khi nào ông làm hay được.

— Tôi phải làm đớ, vì vậy là đã hết sức rồi.

— Thế là một vị to rồi, mà nhy anh có giàu không?

— Thưa không.

— Mà ông có nghề nghiệp không?

— Thưa tiên sanh nghèo quá.

— Ông đã nghèo mà lại cưu đeo vô mình cái bịnh làm thi đớ thì sẽ còn tình làm iro gì.

— Thưa tiên sanh, tôi vẫn biết vậy, song trói vì tay đã .....

— Mà ông có bà con không?

— Thư có.

— Bà con ông làm nghề gì?

— Thưa làm nghề thợ vàng.

— Có thể giúp ông được không?

— Thưa được.

— Vậy thì hay! Ông thử vẽ liệu tính với bà con, lãnh lấy năm mươi môn đồ vàng rồi xuống tau mà qua Ấn-độ. Đi đọc đường tôi sẽ làm thi. Khi đến r , ông cư lo buôn bán mà kiếm tiền. Tiền bạc có rồi thì lại trở về khi ấy tùy thích, muốn làm bao nhiêu thi đớ cũng được, miễn là đường đem in ra mà thôi, vì rằng chớ nên làm thiệt hai ai ..... »

Thế rồi độ chừng mười hai năm về sau, ông ta lại thăm tôi, song khi ấy tôi đã quên mất rồi, ông ta nói:

— « Thưa tiên sanh, tôi là người mà tiên sanh dạy đi qua Ấn-độ. Vân tôi tiên sanh tôi đã kiếm được trong tay mười van quan tiền, nay tôi trở về tôi làm thi, có đem lại đầy hầu ngài ..., chẳng còn đớ làm ?»

Xem xong tôi nói:

— « Vẫn còn đớ hỏi, song bây giờ ông đã có sự nghiệp rồi thì làm thi đớ mấy cũng không sao.

— Lạy tiên sanh, tôi vẫn định thế. »

Dịch giả: Minh chương.

LÊ-TƯỜNG Tan-quan Annam.

RƯỢU BẠT-HÀ GET
PIPPERMINT
GET
rượu nầy uống đã mát mẻ và mát khan-tiếng.

HÃY TRỊ CHO LÀNH BỊNH
SÒ MŨI của chư-lôn
BẰNG THỨ THUỐC
PULMOSALVOSE CHANTE

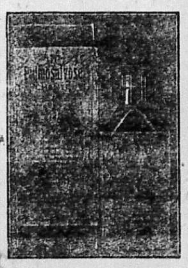

Có bán trong các nhà bào lớ sư và tại chỗ trử
PHARMACIE PRINCIPALE
L. SOLIRÈNE
BÁC-SĨ CỰ-NHƠN
Nhất hạng bào chế y sanh cựu giáo sư nơi trường chánh dược phòng ở Montpellier bên chánh-quốc
SAIGON

Các nhà thầu khoán lãnh chở chuyên
Các nhà thầu khoán cho sở tạo tác
Các ngài nên dùng
Một cái xe hơi chở đồ
Hiệu:
DELAHAYE
14 18 H.P. chở nổi 1 tonne (1 ngàn kilos) hay là một cái
16 H.P. chở nổi 2 tonnes (2 ngàn kilos)
CÓ BÁN TẠI HÃNG:
Société Indochinoise de Transports
Garage S I T
4, Rue Filippini 4. — Saigon

TIỆM BÁN VÀNG TÂY
HIỆU
CON RỒNG VÀNG
Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*
môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lầu
(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí-ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang tạ dùng. Chẳng thiếu chuỗi hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-đay bằng vàng, bằng bạc, trròn hay là có nhân đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiến soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiểu thiệt bằng thủy tinh, trộng cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhân, hoặc làm sẵn trong cuộc, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

MAY KINH.

Mục-tú-Nương

(NÀNG CÓ HAI CON MẮT ĐẸP)

(Tiếp theo)

Trước khi hùng hợp, Xi-bu-lô đã hỏi dọ cái bề thế của anh No-te thì nghe rằng không còn ai chắc chẳng hơn va nữa.

No-te Bi-dăc là một người lớn trong thành, chủ anh ta ở. Nghe thiếu-hạ nói rằng va không chịu ra làm Đốc-ý, dốc lòng chuyên mãi nghiệp nhà. Va cưới vợ thì cưới nhằm con nhà giàu lại thêm danh giá.

Qua năm kế đó Xi-bu-lô hùng thêm vô bằng hai, tiền lời chạy đến sáu trăm quan trong mười hai tháng. Anh ta bèn dùng số tiền lời ngon ấy mà buôn bạc.

Khéo tín lắm mỗi năm đều đắt ế, cái phần lời vô cho anh ta bự: trung chắc chẩu đến bốn, năm ngàn.

Song cái nghề buôn bạc có đâu thạnh vượng đặng hoài; những ai đẹp vào rồi chẳng sớm thì muộn ắc phải có ngày một chuyến.

Còn như Xi-bu-lô đây, va làm hết sức khôn ngoan cẩn thận, nên ban sơ thật khá. Sau lại, thình-lình anh ta bị giá vàn giá bạc trời sụt chi đó, nên cả công việc, lớp-lan tin rồi và sắp đặt sẵn bấy lâu đều hư hỏng ráo.

Hư một phen nầy rất nặng nề thay.

Chiều bữa ấy là cái buổi chiều mà Xi-bu-lô không có lại quán nước Đan-ta đó.

Ở nhà trọn một đêm, anh ta nằm trằng-trọc.

Anh ta chưa đến đôi khuynh-gia, song cái hư nầy ứng điềm về sau chẳng tốt.

Va nhứt định trước hết: thề nặng bỏ luyện nghề cờ bạc. Va tha, còn lại mấy chục muôn quan quốc trái, lấy lời ấy mà cho ra nữa. Còn mỗi tháng thâu tiền lời trong công-xi với No-te Bi-dăc kia cũng đủ xài, vì Xi-bu-lô có một mình trọi-lẻ-lẻ.

Va cũng tin bán cần tiệm sửa đồng hồ cho luôn thể. Bán nó thì tế chẳng đặng bao nhiêu, song đã sở phí cho va vô mấy đồng cất một cái nhà nhỏ dựa bên mé nước có cỏ, có hoa, đặng ở đó mà vui thú thả câu, đọc sách.

Tin chi thì tin, chớ Xi-bu-lô ngồi tới hai mươi mấy muôn quan đã lọt vào tái người khác kia mà tiếc mãi. Nghĩ công càng mình nhọc-nhằn mấy lược mới có đến bấy nhiêu, rồi nay mất phải một trận quá nặng-nề, nặng chẳng kém chi mình đập cái ve si-phong trên đầu Nọt-vinh lắc nọ!

Nhớ chuyện nầy san đến chuyện kia, Xi-bu-lô nhớ đến Rất Rôc-cơ hoe tên đông loả, và thầm trách hằng là đồ bạc bẻo, đặng cá rồi vội vã quên nơm...

Trong khi Xi-bu-lô ngồi tưởng tới Rôc-cơ-hoe như vậy anh nầy đương vào cái nhà ở đường Xanh-lu-i, xin ra mắt vợ Đạt-ben.

Sia Rơ-si-na đã sắp đặt lời ăn tiếng nói trước rồi trong bụng hằng. Hằng tin dụng cam ngôn mỹ từ mà dụ-dỗ nàng tình nhơn của mình thuở trước.

Mục-tú-nương dâu nay thân đã lớn nên rồi, cũng không lẽ phụ rẫy anh ta, vì trước đã nặng tình ân ái.

Anh ta liệu đã kiếm lời mà rồi cho mình lâm chuyện. Va tin đối rằng hồi năm xưa Xi-bu-lô và Nọt-vinh gây nhau đó rồi thôi, chớ chẳng có việc chi dữ-hung khác nữa.

Rôc-cơ-hoe vô nhà Đạt-ben rồi ngồi nơi góc thơ phòng mà đợi trót mười phúc, kế thấy có đưa gia-thân mở cửa nói rằng: « Bà tôi mắc việc không rảnh mà tiếp rước ông Sia Rơ-si-na Hoạch-sông. Vẫ lại bấy lâu bà tôi chưa hề quen biết với người ấy. »

Tên gia thân lại nói thêm rằng nếu ông khách ấy có việc chi thì có viết ra một cái thơ đưa vào, rồi sẽ đặng tiếp rước.

Lẽ ấy là tự nhiên, song Rôc-cơ-hoe không độ tới nên phải ra trực-trặc. Chàng nghĩ rằng tại mình không xưng tên thiệt nên Mục-tú-nương thấy tên Sia Rơ-si-na, chẳng biết là ai, mới đội xua như vậy.

Chàng không biết nói sao, phải đi ra một nước. Bây giờ mới tin thế nào ?... Có nên viết thơ đem lời như Lina biểu đó, hay là không nên viết?..

Nhưng mà viết ra một cái giấy, dâu cho dùng lời nói trồng cách nào cũng là có dêu chưa hở... Còn một nỗi không chắc gì thơ gởi đến tay nàng nọ... Người chồng bắt được có dễ dầu chi...

Chàng lại tỉ quá thế khác... Dầu cho tay nàng đặng thơ ấy đi nữa, mà thấy nói chuyện của Rôc-cơ-hoe là kẻ nàng chẳng còn tưởng đến, chi cho khỏi nàng đem mà nói lại cho chồng hay.

Sia Rơ-si-na Hoạch-sông lấy làm bối rối. Bây giờ anh ta mới biết trách mình sao có đãi Xi-bu-lô thì chung không trọn nghĩa l...

Rôc-cơ-hoe chẳng dè rằng, vì cớ chi ta lầm, trong cơn chàng tưởng đến bạn-cũ Xi-bu-lô, lão nầy cũng đang nhớ đến chàng mà trách-móc. Song Xi-bu-lô trách rồi thì thôi, không cố chi việc cũ, để mà lo rộng có một việc đương thời.

(Còn tiếp).

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG
(Rizeries d'Extrême-Orient)
Hội nặt danh vốn hơn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số
Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trử ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA
MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO
Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN HIỆU SẮN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HIỆT.*
Phòng việc: *ở tại đường Belgique môn bài số 15.*
CÓ ĐẶT HÀNG NGÀNH TẠI CẦN THƠ — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị tứ.

SAIGON. — IMP. DE L'UNION TIRAGE: 3.500 EXEMPLAIRES
L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage: 2820 ex
Saigon le 22/11/23

CHỦ ĐIỀN !
NÔNG GIA !
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các món nhỏ rời của mộ-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến :

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE
Tại Khánh-hội, Quai de la Marne
Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-càng lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiêm điểm công việc làm.

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat, — Saigon. Có một tiệm bán đủ đồ gia vị, nào rượu chát, rượu Champagne, rượu nồng khai vị, nước suối, bánh hộp, dầu thơm, đồ dùng theo việc nấu nướng, đồ phà-lơ, bằng sanh, bằng bạc, đao, nĩa, muỗng, nồi, trái cây tươi bên Pháp-quốc đem qua mỗi chuyến tàu.

Epicerie Saigonnaise HONG-VAN & A-PHAT
145-147-149, Rue Catinat, Saigon

BÁN SỈ, BÁN LẺ

Giá rẻ hơn các nơi

Gởi đi khắp Lục-châu, gởi hàng đem tiền đến nhà thơ lãnh đồ (*Contre Remboursement*).
Xin qui quan, qui ông, qui bà có đi Saigon ghé lại tiệm tôi mà xem công cuộc chẳng tiếc bước bao.

Gia-truyền tập

Thuốc lạc huyết

Cái bình lạc huyết nầy tại nhiều nguyên cớ không rõ nhắc đặng có, người tai bình nhiệt liệt sanh ra, có người vì nghiệc mãn quá độ, quá phép vệ sanh sớc huyết vận động không kiệp nên chạy lạc mạch máu mà sanh ra bịnh, đến đổi có người phải chết.

Như ai có sanh bịnh như vậy thì lấy tức lấy một cái trứng gà so, (cho thiệt con gà đó là gà mái tơ mớ-tơ đẻ lần đầu, mà lấy cái trứng đẻ đầu hết đó mới hay), rồi kiếm mới đưa con nit cho thiệt trắng kiện, mà xin nước đái nó đừng lấy nước đái mấy đứa con nít hay đau đớn cùng là người lớn sớ không đặng tinh kiết mà thêm bịnh) đem vô đập trứng gà xứt vô khuấy cho đều, rồi cho người bịnh nống tiếc thì cầm liền, mấy người ít, có khi hết luôn khỏi trường phục thuốc bắc. Nếu như nhà không có hột gà so, thì kiếm một cũ rau tàn dây là cho lớn (lâu năm), đâm nhỏ chế chút nước vắc lấy nước cho uống cũng hay, cầm huyết lại động.

Thuốc nha-cam ăn lỗ mũi

Nếu ai bị nha-cam ăn lỗ mũi thì kiếm một mảm bông tranh, vê xắt nhỏ ra như thuốc hút, phơi khô đem vô lấy giấy hút thường ít lần thì hết.

Đau cục máu

Thường nghe nhiều người đàn-bà nói hay đau bụng, mà trong bụng có cục gì đau đầu mới khỏi bịnh, thì nó nhỏ mà mềm, lần nầm chầy tháng thuốc trị không hết, lần lần nó lớn thêm và cứng lắm, ấy tục gọi là cục máu nhà con, vì đàn-bà lớc sanh sẩng, mà bậo dưỡng không đặng tử tế nên huyết đưa lại ra chẳng hết, mà sau sanh bịnh như vậy, có người vì mang bịnh ấy mà phải chết. Nên tôi xin biên bài thuốc mấy ra đây cho các bà ai có bịnh ấy thì dùng hay là chỉ giùm cho người ta mà làm phước vì bài thuốc nầy hay lắm. Tôi thấy người ta trị hết rồi nên ba chục người như vậy mà hết.

Đeo một cũ gừng ta cho thiệt già, (cùng tươi lắm càng tốt) cũng tốt cũng cho sạch, để vỏ xắt lát mỏng mỏng, mua 1 cắt bơ-tra (thuốc bắc), về lấy một cái mẻ rang mới, đổ cắt vô rang chung với 2 miếng kẽ trên đó, (như họ rang cơm vậy), coi chừng cho thiệt vàng nhè xuống, sàng sẩy cho sạch cát, rồi xin nước đái con nít đứa nào cho mạnh mẽ, và 2 ly nhỏ rượu trắng với 1 chén nước lã, sắt chung cón lại chừng hai phần chén cho uống hay lắm. Ai có đau lâu nống chừng vài ba tháng cũng phải tuyệt.

ĐOÀN-THÁI-BẢO,
(*Village de Giao-long.*)

Công văn

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ ngày 13 Novembre.

Thầy Nguyễn-văn-Giai, Lê-ngọc-Dưu, Lý-văn-Trong và Nguyễn-văn-Thương trợ giáo đang dạy tại Cantho được cấp bằng làm trợ giáo hàng tám.

Nguyễn-văn-Sang được kể từ ngày 12 Novembre 1923 cấp bằng làm ký-lục sơ lương mỗi tháng 45 đồng và giao tòng sự tại chánh phòng-văn Sa-đec động thay thế cho thầy Lê-văn-Bau, ký-lục hưu bổ mới chết.

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ ngày 19 Novembre.

Thầy Poam-tấn Chiếu có bằng cấp Brevet élémentaire và thi đậu bằng cấp chung học đang dạy tại Cholon được cấp bằng làm giáo-viên hạng tám và giao tòng sự quản Tham-biện chủ-tỉnh Cholon.

Thầy Ngô-văn-Hoành trợ giáo thiệt thọ có bằng cấp chung học đang dạy tại Cholon được cấp bằng làm giáo-viên hạng tám và cầm lại tòng sự quan Tham-biện chủ-tỉnh Mỹ.

Thầy quang-Hiển phó-tổng Phú-quốc được cấp bằng làm cai tổng sang ba đẳng thế cho thầy Lâm-tấn Giỏi chết.

BÁU BỊNH THÌ HẬU MÔN LỚ RA MẮU

Mà nếu bị bịnh nặng mà uống thuốc không hết, thì nên dùng Dược-tửu Pepsine Bagnol thì sẽ hết. Nếu nó sẽ mau hết

Thời đàm

Diện cách lạ đời

Thời đàn ông đeo đây chuyền, đôi phần bày giờ nhiều quá, chẳng những là sơi thành-hình mà thôi, thêm chi đến vài cái chợ nhỏ kia cũng có rải-rát thứ người nầy; thế khi họ tưởng là một cái cách trang sức tối tân, cực kỳ ngoạn mục nên mới đùng đây chăng?

Ở mà ngoạn mục thật, họ làm một cái trò cười, cái trò công-tử rồm, để nào ai chẳng xem mà giải muộn.

Như ở C. L. có cậu kia đeo dây chuyền tay, dây chuyền cổ, lại có đeo bông cổ của đàn bà nữa. Dây chuyền tay đeo coi mới thú chớ! Hễ cậu ta đưa tay hết-sức ai thì đều sợ dây bằng vàng hay là bằng thau chi đó nhỏng nhảnh khoe mẽo. Mới đeo cực lòng là khi nào ăn uống hay là làm việc chi thì sợ dây chuyền tay cứ tuộc mãi ra.

Còn đeo bông cổ thì chẳng phải đeo nữa đâu bà, chỉ đeo ở nón mà thôi. Cha chả! mộ ngày mặt cái cách. Nhưng đi đâu phải coi chừng lấy cái nón; nếu để hở ra ấc là cái bông cổ ấy phải đi đời nhà ma.

Cận nói trên đây lại có tánh khá 5 nữa, là hễ thấy con gái ai đi cho, thì rề-rề theo bên đó. Hoặc giả hồi cậu đi theo làm sẽ, thì cậu cười nói cách tự-nhiên rằng: « Cô ấy là mẹo của tôi! »

Bên chỉ, chưng diện thế ấy mới tánh tình thế ấy. Gớm lắm! Gớm lắm!!

Khuyên ai thói xấu nên chừa.

VŨ-YÊN-NGÂN

AI MUỐN MUA ???

Một cái xe hơi hiệu « OVERLAND » còn tốt mấu bền, giá rẻ lắm xin đến sở IMPRIMERIE DE L'UNION, 157 Rue Catinat, mà thương nghị.

SOURCE
Perrier
GAZEUSE NATURELLE

Le Champagne des Eaux de Table
Sur les sodas et autres boissons
GAZÉIFIÉES ARTIFICIELLEMENT
La Source PERRIER a cette supériorité énorme d'être une eau gazeuse
ABSOLUMENT NATURELLE
Se méfier des contrefaçons

Thứ nước suối nầy thật là nước ở dưới sự tự-nhiên, nên hãy coi chừng họ hay bắt chước.

Ai muốn mua mà dùng thì hãy đến hãng

POINSARD & VEYRET
Boulevard Charner
SAIGON

Mà mua, đã giá rẻ mà sau khỏi lầm lạt

MUỐN BÁN

Một dịp rất tốt là có một cái xe hơi hiệu «RENAULT» còn mới tinh hão. Ai mà lựa kiếm xe lộng kiểu theo kim thời có đủ cả đồ dùng.

Định giá : 4.200$

Xin đến tại hãng PERRIN, số 26, đường Bonnard mà coi xe.

THIỆT LÀ RẤT HUỀ-DẠN

T. MORISE
NHÀ CHỤP HÌNH NHỰT
H. Place Garnier
(cửa chợ-cũ)
SAIGON

ĐỒ CHỤP HÌNH ĐỦ THỨ

Chụp hình tại chỗ và đến tại nhà tây ý người muốn.

NHÀ CHỤP HÌNH MỸ-NGHỆ
Thợ chuyên môn ở các tiệm lớn thành Paris về
KHÁNH-KỲ VÀ CÔNG-TY
54, đường số-ná (*Boulevard Bonnard*), SAIGON.
Dây thép số 428 — Dây thép đi đến Khánh-kỳ, Saigon

Lành rẽu kiểu và là ra giấy cho những người chụp hình chơi. — Chụp hình đủ kiểu, hình mau đẹp, hình vẽ bằng mực tàu; chuyên môn nghề rọi hình ra lớn rồi rẽ hơn các nơi. — Mỗi ngày đều có chụp tại tiệm hoặc đến nhà thân chủ. Cũng có bán đồ để chụp chụp hình; Rửa hình và rửa kiểu rất khéo và rất giống. — Ở tiệm có sẵng các kiểu khuôn. — Có bán sơn-thủy bằng mực, bằng dầu, đồ nào mang Vì sẵng hoặc vẽ theo ý qui khách đặt, khi đồng bang muốn mua sơn thủy, xin chiếu số mà ghé đến tiệm chúng tôi trước khi mua nơi khác.

Qui khách ở Lục tỉnh muốn thợ đến nhà chụp xin gởi thơ hay đánh dây thép thì chỉ ở cho rành thợ sẽ đến tại nhà.

MỘT LỜI KHUYÊN RẤT ĐÁNG

NÊN BIẾT CHỖ MÀ MUA

Các nhà buôn bán vỡ độ tạp hóa nên đến tại hãng chánh «BOY LANDRY» ở tại bông nhà bát tây Saigon, số 17 place du Théâtre mà xem cá món hàng hóa như; Rượu tây rượu chác trắng, chác đỏ, thứ thường dùng và thứ thiệt tốt đều có đủ, rượu sâm-banh, các thứ rượu bổ khoẻ và đủ các thứ vật thực đồ hộp, mà mua về bán, đồ đã tốt giá lại rẻ nên đã bán lắm.

Hãng «BOY LANDRY» lại là hãng chánh chỗ trữ thuốc điếu hiệu «JOB». Hiệu thuốc điếu nầy người Tây-Nam gì cũng đều ưa dùng, chỉ vì mùi nó thơm, hút không khô cổ lại rẻ hơn các thứ thuốc khác.

CHƯ TÔN Ở XA xin viết thơ cho hãng mà xin tiền bản giá hàng hóa. Thơ viết bằng chữ quốc ngữ cũng đặng. Chư tôn có mua đồ xin cứ đó theo giá trong Prix courant đã mà gởi mandat cho hãng, hoặc muốn hãng gởi đồ theo nhà thơ theo cách contre remboursement cũng đặng (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh đồ ra).

Chư tôn có dịp đi Saigon nên đến viếng hãng một phen, đâu mua không hãng cũng vui lòng tiếp rước luôn luôn.

MUỐN BÁN

Một cái xe hơi *Turpédo sport* hiệu DELAHAYE năm chỗ ngồi, 13-16 ngựa, bốn máy, máy quay và thắp đèn điện, sắm bánh xe cám sắt, hiệu lốt đã thiệt. Xe còn tốt. Hồi trước mua 42.500 francs, nay bán tiền mặt; 2500$.

Ai muốn mua xin hãy viết thơ hay là đến tại nhà số 29 đường Taberd sớm mai từ 11 giờ 1 12 giờ mà thương nghị.

HÃNG XE HƠI

SOCIÉTÉ des GARAGES CHARNER

Hỏi trước là hãng E. C. Monod & Cie

Ở Saigon, Boulevard Charner, tục kêu là đường Kinh-lấp, môn bài số 131-133

Làm Đại-lý cho các hiệu xe hơi
HẠNG NHỨT BÊN ĐẠI-PHÁP

PANHARD-LEVASSOR-ROCHET-SCHNEIDER-DELAGE-BENJAMIN

XE ĐỀ ĐI CHƠI — XE ĐỀ CHỞ ĐỒ — XE CYCLECAR

Đồ phụ tùng cho xe hơi hiệu nào cũng có

CÓ XƯỞNG ĐỀ SỬA XE HƠI — LÀM *ĐẠI-LÝ* CHO VỎ XE HƠI HIỆU
Sơn xe khéo đệ nhứt — DUNLOP CORD

ĐỐ-TRIỆU KỲ DUYÊN

PAR

M. LÊ-HOÀNG-MƯU

HỒI THỨ SÁU

Đào-chí-Thân

Thưa bác, cháu xin hỏi bác đừng nề chấp,
Mà cựu phiền e-ấp đề lòng;
Tính mua xoàng mà nhận mặt bông,
Giá cả ước mấy đồng mới hột?

Hương-Thi

« Nước đâu-lâu thì xoàng mới tốt,
Giá năm trăm có một ca-ra (1)...

(1) Ca-ra là hột carat. Hột ca-ra hột nào như hột nầy, hột nào cũng nặng 20 centigrammes, nên người ta đặng để mà cân tiền vàng-y. Hột xoàng nào cũng nhỏ với ngọc và vàng-y. Hột xoàng nào cũng nhỏ với mấy hột kêu mới hột, kêu là mốt carra, sẩm mấy hột kêu mấy ca-ra. Còn vàng, if như một lượng vàng y thường nói 24 ca-ra, mà nếu đó nầy cũng y thường nói 24 ca-ra, mà nếu đó nầy cũng là một lượng mà có 18 ca-ra thì chỉ ngụ ý là vàng pha hết 6 ca-ra đồng cũng có 18 ca-ra vàng y thôi, nên bán vàng 18 ca-ra.

Đào-chí-Thân

Trời Đất ôi! Hột xoàng gì mắt giữ vậy cà?
Cháu thấy tại tiệm Chà rẻ quá!
Đã kiểu hột nhân bông cả-rả,
Có thứ kêu là Dạ-minh-châu;
Cháu thấy mua một chục đã đâu,
Ba nguơn bạc có đâu mà mắt!
Mà ánh chiếu cũng đã sáng hoắt,
Có kêm chi là sắc Kim-Cang...

Hương-Thi

Ôi! Cháu thiệt rối quá!
Đã hỏi Giá cả sao lại gọi là xoàng,
Đồ bịt-dít mấy ngàn không có!

Đào-chí-Thân

Nhờ bác nói bây giờ mới rõ,
Từ bấy lâu trường nó là xoàng,
Phải cháu mua ấc bị ăn gian,
Lầm đồ đã mới mang tội lớn,
Mũng có thấy nước lóa ánh dợn,
Lại thêm nhiều hột lớn mà mê,
Tưởng ngọc đâu có giá rẻ rề,
Mua cả bụm đem về mà bỏ.

Hương-Thi

Cháu phải biết xoàng đây ít có,
Tìm cho ra cũng khó lắm đa!
Tính lại coi đây có mấy nhà,
Có sẩm những ngọc ngà châu báu?
Tưởng nói tổng đâu hơn nhà cháu,
Mà cháu chưa thông-thạo đặng thay,
Huống chi nhà chẳng đã hàm nhai,
Lâm gì có những tay đeo ngọc.
Muốn cho đặng chớ hài khó nhọc,
Sống ngày mai nhảy bốc Saigon,
Cây người đem tới tiệm lại-son,
Lựa mua đồ thứ trên thì đẹp.

Mua được hột xoàng rồi,
Mướn thợ-bạc làm bông cho đẹp,
Vậy mới nhâm thủ-thiếp người cho,
Rồi tìm lo thợ khéo mua đồ,
Cũng hàng-ngề nhiều nhơ đã thứ,
Như vậy mới hẳn-hỏi cho chớ,
Thiên-hạ đôn khắp chợ cùng quê,
Hễ muốn làm, làm phải ra bề,
Đừng để tiếng kẻ chê người nhạo,
Nhà dọn-dẹp phải cho thông-thạo,
Đồ ngọc ngà châu-báu chưng ra,
Trong ngoài đều kết tuội thật hoa,
Trên dưới thấy đều lóa đợi bóng,
Đồ bác-bửu, quản-bản, cổ-đồng,
Làm cho ra sang trọng hơn người.
Vậy mới là tránh được tiếng cười
Vậy mới khỏi miệng đói đèm siểm.

Đào-chí-Thân

« Tôi chẳng sợ cho ai bao biểm,
Thứ đồ chưn để kiểm thiếu chi,
Nhà bạc-tiền cũng chẳng hẹp gì,
Muốn mua sắm món chi không có,
Bác chớ nhọc lòng lo qua đó,
Cứ việc sang hỏi Đỗ hẹn ngày,
Hễ bền ưng cho hồi bữa nay,
Mọi việc cũng an bày chẳng thiếu.
Mình sửa-soạn mà người không chịu,
Lỡ ra rồi mới liệu làm sao?
Tế ra mình tính việc lâm phao,
Cho thiên-hạ trông vào cười-cợt.

Hương-Thi

Tính như cháu hột xoàng ăn trợt?

Đào-chí-Thân

Thôi Bác ôi!
Làm một đôi bông-ít tiện hơn,
Đừng làm chi lạ mất thế gian,
Cứ thói tục tương làng thường thấy.
Bề dọn dẹp mặt tôi liệu lấy,
Bác lo qua tính lại chịu lời,

Hương-Thi

Ý cháu mong như vậy thói thời,
Để mai bác qua chơi sẽ nói.

Đỗ-mậu

Ngồi nghĩ lại việc nhà lắm nỗi,
Buồn phận con rầm-rối tóc-tơ,
Lời nguyện xưa cón đó sờ sờ,
Lẽ nào lại bấy giờ phụ ước.
Xem cũng tưởng con mình có phước,
Sau có ngày mai-trước đặng vầy;
Có đề đâu ra đến nỗi nầy,
Thân như nhạn lẻ bầy lạc chít.
Đêm nào cũng khóc than ra-rít,
Chẳng khẳng đem ngọc bích vùi bùn,
Dầu rải ra Cát chẳng đựa Tùng,
Thà nương chốn cũa không an phận.
Hơn đem mảnh nông hương đượm phấn,
Mà gởi cho một đấng chồng ngu;
Chẳng trọn thì lấy nữa trượng-phu,
Cũng vui phận liễu-bồ nhược chất.

(*Mãi tiếp*).

OAN KIA THEO MÃI

Truyện nầy đã xuất bản thêm cuốn thứ tư và thứ năm, còn thứ sáu đang in, đã bán tại nhà in J. VIỆT đường d'Ormay Saigon. Độc-giả muốn mua vui, xin đơ nơi nhà in J. VIỆT gởi cho.

MUỐN BÁN

3 cái máy điện-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 180 $ ôt cái.

1 cái máy điện-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 8 — 230 $ Cả 4 cái đều còn mới chưa đăng tiền. Ai muốn mua xin đó nơi Imprimerie de l'Union.

157, Rue Catinat — Saigon, mà thương nghị.

Một bức thơ long-trọng

Tôi gặp nhiều dịp tốt, tôi nghe nói thuyền ông *Robert Crémieux* có lập một vài nhà giấy để lo giúp thưa-kiện, về việc đón ăn và kêu nài bên chánh-trị nơi quan Nguyên-soái và hết thảy các sở thuộc về nhà nước cai-trị đó.

Lại tôi còn nghe đồn vang khắp xứ rằng ông *Robert Crémieux* đã xin phép được mở sao-dịch ra chữ quốc-ngữ các luật-lệ, chỉ-dụ và lời-nghị ban hành cai trị nhơn dân trong đất Nam-kỳ, là cốt ý cho con nhà Annam ta đọc lấy cho biết phận sự, quyền phép và thưa kiện, cho khỏi sai lầm, tổn của, vô ích, thất công như hồi lâu nay vậy.

Bởi vậy tôi muốn gặp người cho biết mặt. Tôi thân hành đến tại nhà giấy của người lập tại Saigon đường cái Bonnard môn bài số 16 hiệu. Tôi mới ngồi thấy tăng mặt, ông *Robert Crémieux* tiếp là một người đã thương lắm, chiều hiếu đãi ai hậu đãi, ăn nói nhu nhã, đâm thắm lắm ; người lấy sự chơn tình mà trò chuyện giao hiếu, với thân chủ, hay là mới ai đến viếng nói chuyện cùng người cũng vậy.

Ông *Robert Crémieux* lại không nệ chê khó nhọc, mất ngày giờ, mà cắt nghĩa cho tôi hiểu công việc người làm là làm sao? Nghe nói thiệt là tuyệt điều lắm, việc làm có thứ tự lớp lang lắm, chỉ thức rành rẽ tiện cho thân chủ vô cùng. Việc nào hiểu cũng mangnhỉ ; thì vậy giao việc đến tay người, thì người coi đọc từ giấy, xét tỏ nghĩ lui, coi phải lẫm thế nào, rồi lập tức thân hành đi lo việc nào cung kỉ càm. Ông *Robert Crémieux* là một người siêng-năng, chăm việc lắm, chẳng biết mệt mỏi là chi cả. Người có nói cho tôi biết rằng từ ngày lập nhà giấy hồi tháng 2 lấy năm nay, cho đến bây giờ, người chẳng có động nghỉ ngày nào hết thảy, nào là ngày chủ-nhựt, nào là ngày lễ-cả thì người cũng đều làm việc luôn-luôn. Lúc nào mà rảnh được nửa ngày, thì lại đi viếng thân-chủ Lạc-lạc, đi xét các nơi có đất Đại-lý thay mặt chủ người tại Mỹ-tho, tại Vĩnh-long, tại Cần-thơ tại Sóc-trăng, tại Lông xuyên, vân-vân chỉ-chung phải có giờ rảnh đăng mà nghỉ ngơi được vậy.

Như việc cnánh-trị kêu nài nơi Quan Nguyên-soái và nơi các quan chấp-lịnh cùng các sở khác thuộc về nhà-nước, như Tổ-Tương-chánh, sở Trưởng-tiền, vân-vân hi ông *Robert Crémieux* làm mau khinh tiện cho ; còn khi nào mà kiện bên Tòa-án mà phải nước Trung-nước cái giấy tờ, thứ ngài lại mướn Trang-sư giảm cho thân-chủ tiền công ăn rất lắm, và người cũng hiểu sức cùng Trang-sư ấy mà lo cho mau rồi việc cho thân-chủ, chẳng có bề trễ khi nào bao giờ.

Thật ông *Robert Crémieux* là một người nhơn đức, hay làm phải, vì ngài khinh-tài lắm, khi-vì có nơi nào mà người khi thì kẻ nghèo khó bao giờ. Người giản luật pháp, bên-luận gồm, không ăn tiền công chút nào hết, bởi vậy trong bốn tháng mà người đã giúp không ăn tiền được số 500 việc thưa-kiện vậy.

Từ nay nhà nước Tân triều cai trị Nam-kỳ ta đây, năm nay đa được trên 50 năm rồi đó, cả ai mà làm được như vậy hay không. Thật là cho tôi chưa từng thấy đó.

Ông Robert Crémieux lại còn làm ơn lớn cho dân tôi ta nữa, là người chang nghĩa tôn của bao tôi, nhọc lòng, mất công, mà coi sao-dịch ra bằng chữ quốc-ngữ các luật-lệ, lý-luận, chỉ-dụ và lời-nghị hàng hành cai trị nhơn dân trong cối Đông-pháp thứ nhứt là người cố ý cho Annam đất Nam-kỳ mình đọc lấy cho biết phân-sự mình phải ăn ở thế nào, cho biết quyền, phép của mình được hưởng là làm sao, và cho biết cách thức thưa-kiện khôn-lẽ hồ nào mà làm cho khỏi sai lầm, mà tiền mất, tật của như xưa nay vậy. Ấy có phải là ông *Robert Crémieux* chung cùng với nhà nước Đại-pháp mà làm cho dân tộc ta biết được quốc-ngữ luật-pháp, luật-lệ đó chăng? Biết chừng nào mà chúng ta đáp ơn cho lại hàng được trong việc lành quốc-lại sau vậy?

Chúng ta là con dân annam ; chúng ta có một đức phong ngời nhà nước Đại-pháp đã lấy lòng nhơn từ mà sai một chánh, vậy đông giống ông trung hiếu nước Langsa qua đây mà thay mặt giáo-huấn chúng ta qua mà thôi. Chúng ta cũng đặng vui mừng là *không Robert Crémieux* qua đây mà làm lợi cho dân tộc ta vậy.

Bởi vậy trước khi cất bút lên phải nói cho hết em biết mà lập mấy điều tôi sau nầy :

La cả nhơn-kỉ-ghen-quốc-ghét-ngoại, mới làm hại cho ông *Robert Crémieux* nơi đường truyền ngôn nói xấu cho người nơi việc. Những kẻ ấy biết rằng ông *Robert Crémieux* là người thật tình muốn làm ơn cho con nhà Annam ta, nên bất luận việc chi thì người làm được thì làm cho con nhà Annam ta khỏi bị gạt gẫm, mà lấy tiền hao tài đó mà thôi ? Vậy thì những kẻ ấy sợ người có đức mà mà phải đứng mất tham ra cho thiên hạ người thấy đó thì ai nấy, người giống lắm, nên chung truyền đi, đồn mà gọi xấu cho người lành như vậy. Ấy vậy anh em phải giữ đừng nghe lời những người nói xấu cho ông Robert Crémieux. Bởi vì chung nó không có thể ông hiểu vực con nhà Annam như ông *Robert Crémieux* vậy đâu, chẳng có thể lo cho lợi riêng thì đã đúng mà thôi.

Tôi lấy làm tosi chi mà làm quen với ông *Robert Crémieux* là người đã rước, đã tới trong bậc mà lại cần giúp hết vô tới nữa ; nên tôi lấy làm kiêu-hãnh mà biết đặng người khuyên ông Robert Crémieux vậy.

Cholon, le 13 Août 1920.

ký tên : **LÊ-VĂN-TRUNG**

Cựu Bát-đẩng quốc-ngữ Thương-mãi-lãm Phiên-dịch Thương-mãi-viện Đông-pháp, Hưu-trí Thông-ngôn Nhà-Quê.

TRẬN CƯỜI SUỐT ĐÊM

(Tiếp theo)

Từ khi tôi lên vô với U Ton cho đến khi trở về nhà, thì tôi cứ nghĩ những kế để mà cứu nàng Thuy Vân.

Hôm ấy thuog dung tôi bồi chuyện U-Bôn rằng : trong mấy năm nầy số người ở phân đất thuộc về dưới quyền phép đông được nhiều ít ?

U-Bôn nói : số người được hơn 50, phần đất cũng độ 3, 4 khu nói. Tôi hỏi những khu nói ở vô bên mà khu kia, cũng thuộc về quyền của ông hay sao ?

— Phải.

— Thế thì Ca-Mon cũng là dân cai-trị của ông a ?

— Phải U-Bôn hỏi : Sao anh lại biết Ca-Mon ? Tôi nói : Tôi cùng với U-Ton vừa mới vào nhà hồi chiều. Tôi nghĩ rằng trong trí tôi thì tôi lại mừng, phen nầy tôi chắc là cứu được Thuy-Vân. Tôi lại nói đối với U-Bôn rằng : Hồi chiều tôi vào nhà Ca-Mon tính cớ tôi lại gặp được người bà con tôi, tôi hỏi lâm sao lại lên đây, thì người ấy khóc mà kể sự tình cho tôi nghe rằng : nhân đi chơi về, bị quân hung đồ bắt mà bán cho Ca Mon, rồi người ấy lại nhờ tôi đề cứu cho, tôi có nói với người ấy : sẽ tìm kế mà chước ra. Bây giờ may lại gặp đặng là người bà con của Ca-Mon, có lẽ ông lớn cho tôi dực : việc ấy chẳng ? U-Bôn nghĩ một hồi rồi nói : đề thong thả rồi tôi nói thử với Ca-Mon, coi thử thế nào ?

Tươu tôi-huynh : Thuy-Vân thiệt là may lắm, phòng khiến nàng gặp tôi mà trong tôi tôi bỏ, thì tôi cũng không kể gì mà cứu nàng được, bởi vì muốn cứu nàng ra duy có một cách chước nầy là thương sách thôi, may sao trong tôi tôi lại có được 50 đồng, sau khi U-Bôn chịu nhận lời nói với Ca-Mon, thì tôi biết nàng chắc có ngày ra khỏi nơi đuốc.

Bỗng đâu qua cửa, tuồn trăng vừa đúng hai độ đương đầu, tôi nhớ đến lời bọn voi nàng, cũng lấy làm nông nẩy, nhưng mà tôi không muốn nhắc lại với U-Bôn, sợ mất lòng người ta.

Thoạt vừa ngày mai, U-Bôn có ngày lễ ma, giết trâu bò, làm cỗ bàn, linh đình cúng cấp, thiếp đãi quan khách người trong mấy ấp đến ăn uống rất đông, tôi đoán chắc trong nầy cũng có Ca-Mon đến đó là chớ chẳng không ? Tôi muốn biết mặt người ấy ra tuổi nào, kẻo trước tôi vào nhà mà Ca-Mon đi khỏi. Tôi bèn hỏi U-Ton ? U-Ton chỉ cho tôi xem, thì ra một người độ 48 gần, cũng 50 tuổi, người bèo tốt cách chắn.

Ăn uống xong rồi, ai nấy đều từ về cả, U-Bôn mời Ca-Mon ở lại, tôi định chừng U-Bôn vì việc mình mà lou Ca-Mon ở lại chắc trong nầy cũng có Ca-Mon đến đây